

1012

1012
1012

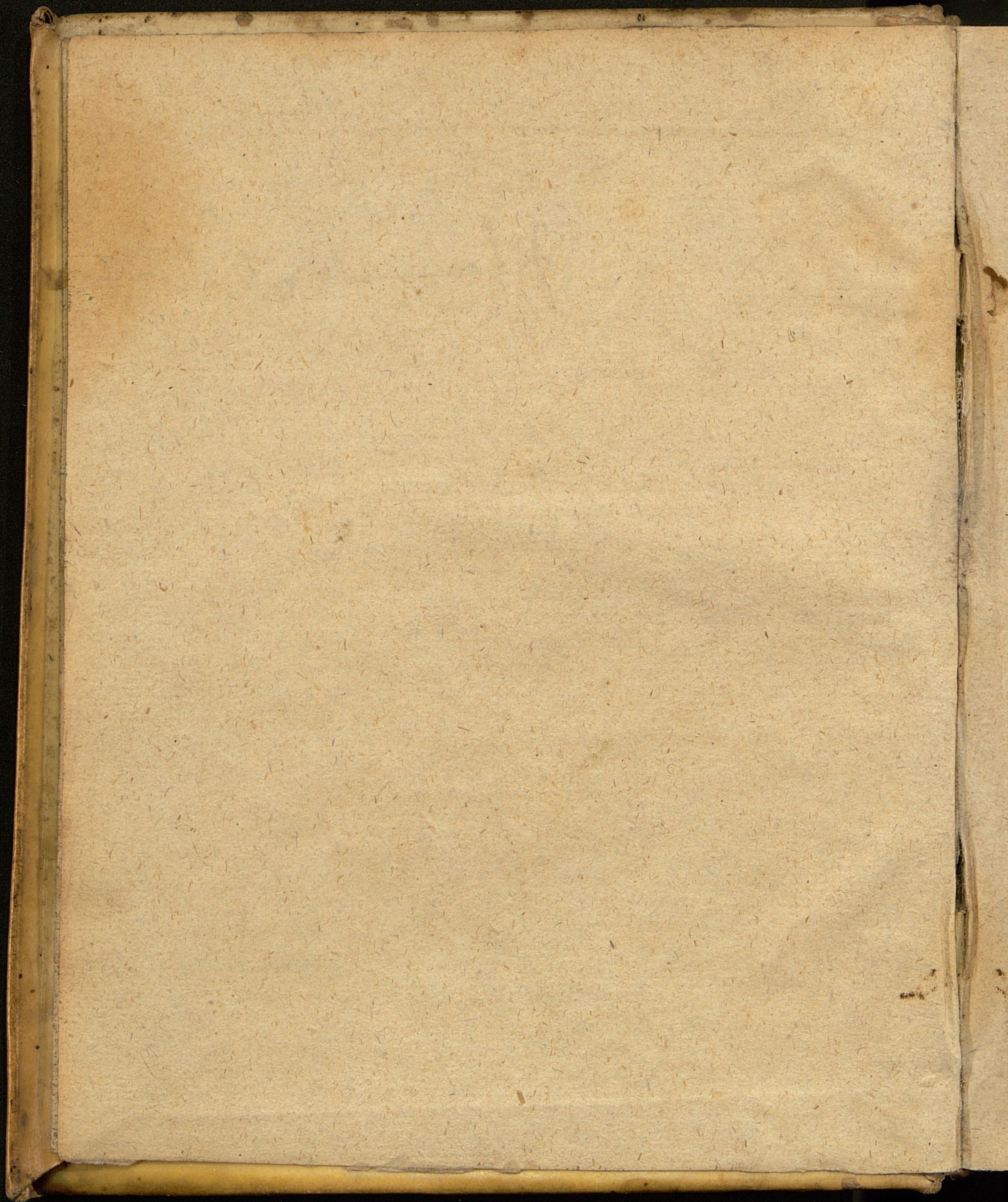

~~Manuscript of the 17th century~~

~~Sam. P. O. Halle.~~
~~Engelmann 1754.~~

11. 11.

VALETUDINARIUM
INFANTILE,

Pro Publicâ Perlustratione
Consensu Gratiôsæ Facultatis Medicæ
apertum

^a
PRÆSIDE
MICHAELE ETTMULLERO,
Phil. & Med. D.

^o
Respondente
GEORGIO HEINTKE, Olsnâ-Siles.

Ad diem Maji. Anni M DC LXXV.
H. L. Q. S.

LIPSIÆ
Literis JOHANNIS GEORGL.

2.

VALLI ET UDINARIUM
INFANTILE

Georgii in Göttinge Facultate Medica
Respondens

MICHAELIS HETMILLERO
Thil & Med. D.

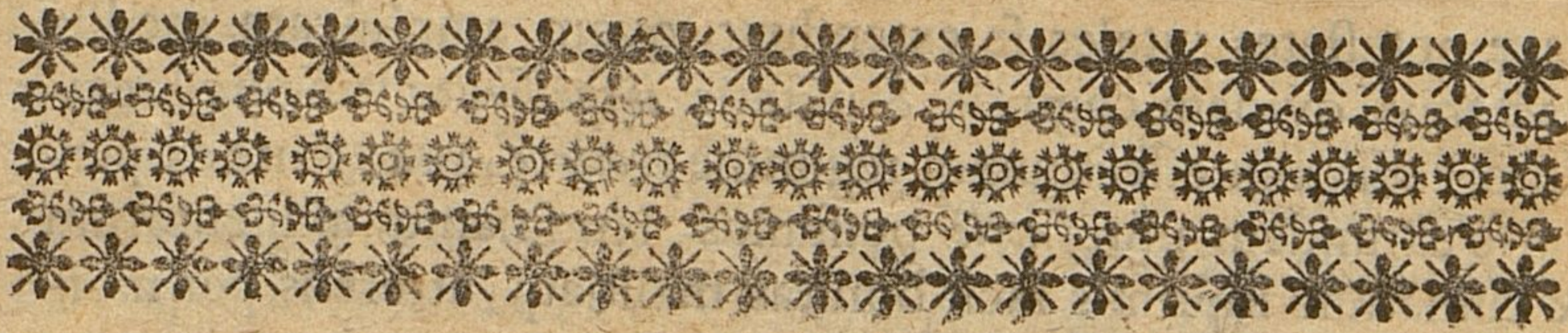
Georgio HINTKE. Opra. SIK
Respondens

Thil & Med. D.

L. 121

I. N. J.

SI quis alius, certè ingeniosus per Ignem Philosophus & Medicus *Helmont*, de tenera *Infantum Valetudine* est sollicitus, dum nutritionem eorum non solum ad *Vitam sanam*, quin potius ad *Vitam longam* novâ paradoxâque ratione instituentem docet. Meritò sanè. Siquidem mutabilis ista & instabilis Vitæ nostræ conditio, utut communis sit omnibus hominibus, inprimis tamen infantibus propria magis esse videtur, quatenus sub tenerâ eorum constitutione, minusque validâ viscerum structurâ, & fermentorum (speciatim istius, quod primæ ceu fundamentalis inservit digestionis) nondum sufficienter exaltato vigore, quoscunque sub nutritione commissos errores graviter luunt, indeque fœcunda morborum suscipiunt semina, quæ per totum subinde Vitæ cursum perniciosos fructus progerminare solent. Ut ut enim sub pubertatis tempore, genitalis vigor, fermenti ad instar singularis, sanguineæ massæ inspiratus, spirituosiore in sanguine excitans fermentationem, & fermenta viscerum reliqua exaltans, contractas sub nutritione infantili labe subindè auspiciato corrigat, & quasi abstergat, ob id namque secundum *Hippocr.* s. s. *aph. 7. Epilepsia quibus ante pubertatem contingit, mutationem recipit: confer. Celsus l. 3. c. 24.* Nihilominus hæc ipsa superveniens alteratio, ad *Vitam sanam* suo modo conferens ad *longam* tamen reddendam hanc ipsam, inefficax & langvida planè apprehenditur. Determinatur namque universaliter Vita longa aut brevis, sanaque aut ægra primariò pro *indole seminis parentum*, & hinc secundum *alimentorum & climatum bonitates*; Ita ut ipse inevitabilis Vitæ terminus, divinitus pariter ac naturaliter præfixus videatur, qui ex radicali vitæ seminalique primordio secundum causarum naturalium inviolabilem legem, quibusdam brevius imminet, ab aliis longius abest, quousque scilicet primordiales in semine radi-

4. catæ potestates vitales se extendunt, quem amplificare mediis
 hæcenus quidem cognitæ & usitatæ *impossibile*, attingere, legi-
 timo causarum effectuumq; regimine *proclive*, prævenire ex per-
 verso earundem usu, *facile* possumus. Huc namq; alimentorum
 & climatum imprimis facit bonitas malitiq;, atterens per mor-
 bosos affectus robur potestatum Vitalium, easq; plus minus e-
 nervans adeoq; & ærumnosius reddens Vitæ curricula-
 lum. Horum insultus refrænare quidem nonnihil valent regulæ
 diæteticæ, & rerum non naturalium rigorosum regimen: sed ad
 istum vitæ terminum vix exactè sanam conservabunt vitam, ne-
 dum ut fines ejus ulterius queant extendere: adeo ut frustra
 sic Claud. Deodat. dum in suo *Pantheo Hygiæ*, ad 120. annos per
 diætetica media salubriter Vitam producendi rationem docere
 nititur. Longè alia enim pro Vita longâ indaganda sunt reme-
 dia, talia scilicet, quæ vitæ radicem ex seminali primordio oriun-
 dam, in sanguine ceu parte primigenia explicatam, & in specie
 in parte ejus *Ææ* ceu principio activo, h. e. ut aliâ explicant,
 in calido nativo & humido radicali fundatam attingant, eam,
 quantum possibile sartam tectamq; partim conservent, partim
 balsamicâ quâdam virtute ab omni alteratione destructivâ præ-
 servent, adeoq; primis nostris constitutivis, ut loquitur *Helmont.*
Tr. arbor Vita assimilari vel adjungi queant. Quæ imprimis ex
 Vegetabili regno, ceu medio inter animalia, & ipsa in radice
 breviter caduca, & mineralia ceu nobis incompatibilia propriè in-
 vestiganda docet præfatus *Naturæ Consultus*, & ex cedri incorrupti-
 bili ligno haurienda monet, cui alii balsamicam *juniperi* fruticem,
Therebinthum alii substituunt. Sed quàm pauci hic desidera-
 tam obtinere possunt Phyllidem, cum & ipse *Arcanorum Monar-
 cha Paracelsus* cespitasse in hoc puncto graviter non paucis videat-
 tur. Si ergò ad Vitam longam pertingere non æq; liceat quibus-
 vis, saltem sanam hanc ipsam pro viribus conservare annitamur.
 Cum verò causas inter, propter quas tam brevi termino circum-
 scribitur nostra vivendi ætas, simulque tot morborum ærumnis
 continuò comitata decurrit, vix graviores inveniantur, ut ex supra
 dictis vel spontè patescit, quam *Parentum plus minus morbosorum*
character hereditarius, & hinc *perversa puerorum nutritio*, ita ut hæc
 posterior unicus ferè sit fons, ex quo tantum non omnes infanti-
 les

les morbosa ærumna largiter scaturiunt, ac subinde toto vitæ cursu pertinaciter ægros affligunt, ob id affectuum infantilium, ex erroneâ nutritione enascentium & causas, & curandi pariter ac præcavendi rationes breviter hac vice delineare est animus, cui cœpto *Divinus Archiater*, clementer assistere velit.

C A P. I.

Historiam Nutritionis infantum morborumque eorum tunc temporis frequentium. recenset.

§. I.

Simul atque in lucem editus est foetus humanus, ligatoque funiculo umbilicali probè ablutus, lecto reconditur, ut collectis in utero materno recrementis excretis, aptior fiat pro nutrimento Lactis ex mammis vel maternis, vel ad id conductæ nutritricis emulgendo. Quo ipse loco potus ut plurimum sustentatur, eoque ob id frequentius propinato, adeò ut teneriores primis post partum mensibus, subinde omnibus bihoriis, post. 3. vel 4. menses sexies aut septies postmodum bis tervè sub unoquoque solis circuitu lactetur. Hoc Lactis Potu sustentatur ut plurimum annuo spatio, à quibusdam etiam biennio, rarius triennio, ut ut ultimis mensibus etiam potui locis patriis usitato sensim assuefieri soleat, donec perfectè à lactis usu removeatur, adeoq; ut dicunt ablactetur.

Nutritio foetus cum Lactis etc.

§. 2. Cum hoc lactis liquido, & quasi Potulento nutrimento sociare solent esculentas pultes, bis quotidiè ad minimum, etiam sæpius si adolescant magis magisque easdem propinando, ex farinâ ut plurimum triticeâ aut secalinâ puriore, & lacte vel aquâ paratas, quas nutritrices quædam prius in os proprium ingerunt, cum salivâ propriâ colliquesfaciunt, postmodum in infantum buccas intrudunt, sub finem mammam præbendo, ut superventu Lactis diluatur probè, & ita facilius ut sperant concoquatur.

Morbi infantum præcipui.

§. 3. Sub hoc nutritionis cursu, frequentissimis tenelli obnoxii sunt ægitudinibus, quæ & ipsæ post ablactationem non statim desinunt, quin interdum factâ ablactatione demum se prodant ob errores circa nutritionem commissos. Primitus intestinorum tormina frequentissimè cruciant illos cum quibus excreta alvi à consuetâ flavedine subinde defleant & obscuriori Colo-

6.
re subinde viridi omninò, porraceam vocant Practici bilem, tin-
ctæ apparent: quin & cum hoc peregrino colore (rarius sine eo)
eadem ipsa non in debitâ fluida æqualiter permixta consistentiâ
cernuntur, sed in parvos quasi grumulos discerpta (mulieres di-
cunt, es gehet von ihnen wie gehacktes/oder wie gehackte Eyer) pro-
cedunt: præter quas vitiosas excretiones, & copiosior alvi flu-
xus seu diarrhæa non rarò eos delassat. Juxta has passiones, &
vigiliæ pertinaces maximè necessariam junioribus somnolentam
quietem tollunt, aut interrupti pavores eandem turbant, pro-
dromi scilicet gravioris mali Epileptici, cui vel maximè ista ætas
est obnoxia, sive interiores abdominis tantum convellantur par-
tes & thoracis, (quod nostrates vocant die Schwere Noth im Lei-
be) sive externa simul concutiantur membra, Hypochondrio-
rum præterea flatulenta intumescencia, tumorq; præcordiorum,
angustat eosdem, non minus quam difficilis respiratio, tussisque
perquam vel ex eo molesta, quod aut nesciant aut nequeant re-
jicere ea, quæ ad tussim proritant, nisi repetitus vomitus spontè
natura vitiosa auspiciatò eliminet. Ut ut autem viscerum & mem-
brorum mollis extensilitas aptissima sit, pro uberiori augmentan-
te nutritione; crebrò tamen exarescunt potius, aut deficiente
nutrimento atrophiam laborant, aut nutriantur licet, vitio tamen
hujus nutritii succi prava non rarò efflorescunt tubercula, in ulce-
ra saniosa & cutaneas partes instar favorum in mellificio exeden-
tia, aut tineæ instar cranii tegmina erodentia: quibus malis nec
lingvæ artificiosus musculus, nec palati concamerata structura
carent, quin ulcusculis aphthis appellatis infestentur. Ut nihil
dicam de febribus variis, in specie lentis, item de variolarum &
morbillorum contagioso insultu, musteum tenellorum sangvi-
nem non minus quam paulo adultorum magis, febrili turgescen-
tiâ & tantum non effervescentia turbante. Supervenit tandem
& dentitio, dolorosa eadem, & pessimorum symptomatum con-
citatrix: non secus ac intertrigo, seu cuticulæ tenerrimæ hinc in-
de facta excoriatio. Ac ne malorum aliquid desit, Lumbrico-
rum incondita turba, quibus non malis mulctat infantes? in in-
testinis qui hospitantur, dum Crinones seu capillares vermiculi
intercutanea loca catervatim inhabitant.

Humanæ Vi-
tæ miseria.

§. 4. Talis tantaq; malorum strages imminet pueris, ut
rectè

9.

rectè cum Plinio in Proœm. Lib. 7. hist. natural. dicendum sit, à sup-
plicis vitæ auspicatur homo, unam tantum ob culpam, quia natus est:
aut afferendum cum sapiente Solone, homo est putredo in exortu, nulla
in omni vitâ, esca vermium in morte.

CAP. II. Originem morborum infantilium declarat.

S. 1. Non absq; præmeditatâ ratione miratur *Harveus de*
Generat. animal. Exerc. de Partu. p. m. sol. qui fiat, quod foetus non tantum
ultimis gestationis mensibus in utero, sed etiam tandem extra uterum,
dum membranis adhuc integris est opertus & etiamnum in aquâ sua ma-
nens, per aliquas horas citra suffocationis periculum superstes sit, idem ta-
men secundinis exutus, si semel aerem intra pulmones attraxerit, postea ne
momentum quidem temporis absq; eo durare possit, sed confestim moria-
tur. Ast æq; si non magis mirabile videri possit, quod foetus ex tam
subitaneâ, adeoq; adparenter periculosa mutatione, quam subit,
simul atq; ex claustris vapidis uteri materni in liberum apertum-
que irrumpit aërem, non statim graviter & ferè lethaliter ægro-
tet? quidni enim loci calidi cum frigido, humidi anxiosiq; æstua-
rii, cum aurâ siccâ patulâque permutatio, & ab aere in pulmones
primò irrumpente & inde succedente reciproco respirationis ne-
gotio, maxima in sanguine facta mutatio, totius corporis sensi-
bilissimam inducat alterationem? Tantam sanè, quantum post
primam hanc inspirationem, usq; ad ultimam expirationem per
totum vitæ cursum, vix perferre videtur animal. Hæc ipsa tamen,
quam tunc suscipiunt corporis mutatio infantes, non ad ejus de-
structionem, sed perfectionem potius tendit. Plus sanè in re-
cessu habet operosum respirationis negotium, quam ut vel fuli-
ginum explorioni, vel sanguinis simpliciter refrigerationi, vel
hujus saltem circulationi, vel soni formationi inferviat, modo
attendamus mirabilem aeris naturam & effectus, simulq; nexum
respirationis cum Vitâ, ita ut quamdiu extra uterum vivimus,
tamdiu etiam necessariò respiremus, & contra. Scilicet ad san-
guinis perfectionem & spirituaſcentiam vitalem primariò tendit
hic Aeris fustus, ita ut hujus medio attenuetur & resolvatur
sanguis in pulmonibus, & imprimis ejusdem sulphur hoc modo
quo-

Prima respi-
ratio multū
habet in re-
cessu.

quodammodo resolvatur & volatilifetur, quo sub aucta fermenta-
 tione in Corde cum Salibus sanguinis volatilibus coeat in Gas
 spirituosum volatile seu spiritus vitales, calidos & probabiliter lu-
 cidos, ac ita sanguis quasi accendatur. Quod cum ritè fiat pri-
 mitus in fœtu, dum Utero materno egreditur, non potest non ex
 debitâ perfectione sanguini tunc primitus inducta, adeoq; ejus
 majori spirituaſcentia & intensiori incaleſcentiâ ex aucta ejusdem
 fermentatione, cum rapidiori per omnes meatus circulo & ube-
 riori spirituum animalium proventu, indeq; organorum corporis
 quorumcunq; ad motum ſingulari niſu, fœtus quaſi noviter aut
 propriè animatus reddi & vita perfecta animali dotari, qui antea
 in uteri materni clauſtris, ſaltem plantæ cuiuſdam, aut zoophyti
 vitam egiffe videtur. Occultum nempe vitæ cibum in aere con-
 tineri, ſublimiorum naturæ ſcrutatorum communis fert ſententia:
 idq; ratione Salis ſui, ut ſic dicam, mirabilis, quæcunq; penetran-
 tis, reſolventis & volatilifantis, atq; univerſalis quaſi ſolventis.
 Unde tanta reſpirationis ad Vitam emergit neceſſitas, ut quæcun-
 que animalia, ſimul atq; ex ovis ſemel eruperint, aeris perneceſ-
 ſariô victu nunquam carere poſſint, iſtis etiam infectis eodem,
 indigentibus, non ſecus ac piſces, aquarum licet incolæ.

Quare infan-
 tes omnes
 non æque lac
 matris per-
 ferre poſſint.

§. 2. Cum E. ad perfectivas potius quam destructivas al-
 terationes pertineat, dicta fœtus ſingulariſſima paſſio, quam pri-
 mò in mundum ingreſſu ſuſcipit, ſaltem hæc ipſa rationem vide-
 tur ſubminiſtrare probabilem, qui fiat non rarò, quod matres quæ-
 dam cacochoymicæ, & in ſpecie noſtrates ſcorbuticæ, quos in ute-
 ro feliciter geſtarunt, & optimè lacteo nutrimento aluerunt fœ-
 tus, poſtmodum factâ excluſione citra periculum lactare ipſæ
 nequeant, quin potius ſi eoſdem ſanos conſervare velint, condu-
 ctæ ad id nutrici committere neceſſe habeant, qui aliàs ſub proprio
 matris lacte eò nempe ex quo ipſæ partes corporis primo coalue-
 runt, adeoq; iisdem appropiatiffimum ſit, continuo ploratu tor-
 minibus, non rarò quoq; ſupervenientibus Epilepticis inſultibus,
 aliisq; variis pathematis, non leves ægri tudines teſtentur, ſubindè
 ad mortem terminantes: quæ omnia alieno lactis ſuperveniente
 ſuctu, ſucceſſivè evaneſcant & non raro cum optimo infantis ha-
 bitu permutentur. Solutionem huius dubii ſubminiſtrat præfata
 ſanguinis & totius corporis per inſpiratum aerem alteratio, ſub qua
 ipſa

9
ipsa sanguis citatiori fermentatione turgescit, & ab inspirato aere
resolvitur, unde simul morbosa semina, sub nutrimento lacteo
in utero matris communicata excitantur, & ceu fermenta exotica
partim sanguinis Crasin vitiant, partim alios a sanguine depen-
dentes, succos in specie lympham & bilem alterant, aut ipsum
stomachi fermentum protopepticum inquinant, unde successive
largæ morbosorum affectuum segetes progerminant. Idque eo
magis, quo amplius simili, inquinato nempe a morbosa matre lacte
nutritur infans, & ita feminique morbosus, nempe igni oleum, aptif-
simum se multiplicandi subjectum subministratur. Simile fere hic
evenit atque id, quod tempore verno, sub renovati quasi aeris inspi-
ratione adultis etiam crebrius accidit, ut scilicet eodem tempore la-
tentia & antea sopita morborum semina quasi evigilent, & varios
affectus, & corporis passiones, ceu tot flores protrudant. Mature
ergo a mammis propriis abigant necesse est matres tales suos fœ-
tus, & alienis in tali casu tradant, pauperculis licet mulieribus,
modo sub moderata diætâ, & laborum continuato exercitio, sanæ
magis & vividæ existant, ut temperato & salubri tali lacte oppriman-
tur morbosa fermenta, in primis salino scorbutica, & corrigantur
sanguinis dyscrasie, quo constans & firma magis exinde conser-
vetur sanitas. Ex hoc ipso etiam ratio indaganda, quare infan-
tes, speciatim nostrates, recens nati, subinde 3. aut 4. a partu die
efflorescentiâ cutis miliari purpurâ, germanis *der Friesel* dictâ,
affligantur, quatenus scilicet ex respiratione factâ Massa sanguinea in-
tensiori fermentationis gradu agitata, Salia heterogenea præcipi-
tando separat, & ceu feculentias non ritè miscibiles ex suo misto
extrudit, quæ ipsa seroso latice, ceu communi nutrimenti & ex-
crementi vehiculo imbibita, occasione balnei in recens nato insti-
tuti, & promotæ hac ratione liberioris perspirationis, ad corporis
peripheriam, in specie glandulas intercutaneas miliares deponun-
tur, ubi cum rubedine, pruritu & aliquali subsequente excoriatione
seu cuticulæ desquamatione pedetentim exhalant. Revera pur-
puræ nostratis origo, ex scorbuticâ affectione matrum originem
ducere videtur, cujus productum inter alia pathemata, & purpura-
tâ hæc existit efflorescentia.

§. 3. Monitum fuit, supra §. 1. ex spiritus ascensu majori Exereta in-
sanguinis ab inspirato aere promota, indeque spirituum vitalium fantum natu-
& ani- ralia.

B

& animalium concitatori impetu, in organis quibusvis, insignem ad motus nisum excitari. Exinde namque originem ducit, quod foetus recens editus, non tantum artus valide moveat, & vibret, adeoque digitos varie inflectat, sed quod in specie urinam brevi post per urethram emittat, crebriori vomitu cruditates stomachi ejiciat, & alvi recrementa varia protrudat. Quæ ipsa in utero nunquam naturaliter excernuntur, adeo, ut certum signum foetus in partu, ex labore & nimio conatu mortui referatur *Velschio de Egagrop. Diss. 2. p. 61. cur. 6.* si meconium seu alvi excrementum antequam foetus prodierit, emittatur: ut ut contrarium huic asserto exemplum reperiatur apud *Rulandum Thes. Curat. Empir. p. 300. s. cent. 3. c. 66.* Sternutare etiam interdum foetus recens exclusus observatur, dum ex membranâ narium irritatâ, nervis intercostalibus per consensum connexionis effectis, etiam convulsiva partium cui inseruntur sequatur commotio & concussio. Hæc ipsa tamen omnia, cum opera potius sint naturæ, quam morbosa, symptomata, ob id propius ad affectus p. n. accedamus.

Capita generalia causarum morborum infantum.

§. 4. Causas E. generales dum evolvimus affectuum infantium supra enarratorum p. n. duæ principiores se offerunt, unde omnes supra memorati affectus, primam nanciscuntur (excluso tamen semper vel vitio parentum hæreditario, vel aliunde hausto fermento contagioso) originem, nempe obstinata *retentio excernendorum*, & perversa *ingestio nutriendorum*, ibi quidem eminent fecum primarum viarum, & in specie *Meconii suppressio*, & hinc insensibilis *transpirationis occlusio*, hic vero primario se offerunt *Vitia Lactis & Errata Pultis*.

Cap. I. retentio meconii.

§. 5. Feces primarum viarum quod attinet, præter ventriculum albicante plus minus, lentaque materia refertum, pituitosa & flava, interdum variegata recrementa intestinalia, tenuia occupant, sicuti in crassioribus excrementa duriora, crassiora & quasi picea, ex viridi nigrescentia, papaverculum, seu meconium quibusdam appellata (ut ut meconii vox generaliter *Hippocrati: de Vict. acutor. s. 96 no 9* quod primum natis exit excrementum denotet) hospitantur, & omnia ex nutrimento per os sub formatione & nutritione foetus in utero, hausto, genita sunt. Hæc ipsa maturè ex corpore infantis expurganda sunt, ne retenta diutius, aut pertinacem alvi obstructionem

nem

nem inferant, aut lactis nutritivi distributionem impediunt, aut sub distributione per intestinorum gyros, idem corrumpant, & æruginoso virore tinctum ad corruptionem disponant aut intestinis pertinaciter adhærendo & acrimonia acida rodendo, tormina crudelia inducant. Constans fanè Practicorum est sententia, frequentissimum atrocium torminum, ut & Epilepsiæ esse fomitem, feculentiarum harum diutina nimis retentio, & hinc in deterius corruptio: sicut & Icterus 3. aut 4to die à partu infantibus supervenientem, imò ipsis interdum conatum ex harum, quisquiliarum fonte non ineptè alii derivant. Ipsa Natura provida, ordinaria lege brevi à partu vomitu pariter & secessu hæc ipsa feculenta quantumcyus ex œconomia animali proscribit, etiam antequam aliud quid moliatur, præmonstrans his ipsis viam ministro medico, quid sub tardiori ejus conatu ipsi agendum sit. Præ cæteris meconium malè audit, idque suo merito, acidum nempe p. n. est, quod in ejus recessu peccat. Cum enim oriatur ex nutrimento foetus in utero quasi lacteo, nil aliud esse videtur, quam crudior caseus, à reliquâ nutritivâ substantiâ sequestratus & quasi præcipitatus: qui ipse acorem à stomacho semel conceptum plus minus retinere solet, indeque occurrendo bili in intestinis cum eadem in obscurum ex nigro-viridescentem colorem coit, & pedetentim sub morâ in intestinorum cellulis diuturniori coagulatur firmitus: quæ ipsa mutatis mutandis & reliquis recrementis accommodari possunt.

§. 6. Pergo ad insensilis transpirationis morbosam in infantibus occlusionem, cujus quanta in omni vitæ genere & statu sit necessitas pariter & quantitas, eleganter docuit *Sanctorius* in *Medicina Statica*, adeo ut corpus nostrum in continuo fluxu constitutum, atmosphæram certam, ubique in ambitu circumfundat. Præ cæteris infantes, cû copioso sustententur nutrimento, ob id necesse est, copiose quoque transpirent, partim ut nutrimenti tam universalis seu remoti. Massæ sanguinæ, quam particularis, seu proximi, hinc inde distributi puritas ab omni vel heterogeneâ vel effœta feculentia partibus non assimilabili facta tectâque conservetur, partim si quid feculenti sub nutritione enatum ipsis commistum fuerit, ex partibus solidis eliminetur. Jam vero infantum corpora ordinariò quasi crusta aut lanugine viscidâ & glutinosa

nosâ obducta esse solent, ex liqore nutritivo in quo innatant,
 successive cutis extrema regioni adherente, à qua ipsa insensilis
 halitus effluxus insigniter impediri solet. Retenta E. talia
 transpirabilia, in massa sanguinea si coaserentur hujus æqvabi-
 lem turbant fermentationem, & ad febres ordinariò disponunt,
 sin verò sub poris cutis deposita hæreant, corruptionem sube-
 unt variam, & cum salinæ simul esse soleant profapia, & falso
 sapore, adeoque composito sint insignita, plus minus licet, (vid.
 Tachenius Hippoc. Chym. p. 78.) (facile acrimoniam intensam, vel sal-
 sam simpliciter, vel idq; ut plurimum, Θ so acidam contrahent,
 unde digestionem particulari seu privatâ partium subcutanearum
 turbatâ, cutanei affectus efflorescunt, alterato & corrupto ab illis
 retentis nutrimento earum proximo & pessumdato plus minus
 fermento istarum partium digestivo. Quæ ipsa eò promptius e-
 veniunt si & ipsum transpirabile ex nutrimento minus tempera-
 to oriatur sive propriâ culpâ tali, dum in se ipso acrius Θ sius
 aut facile acrescibile, aut alias plus minus vitiosum extiterit, sive
 digestionis primæ errato vel non corrigentis nutrimentum minus
 adæqvatum assumptum, vel ipsum adore. p. n. inquinantis, tale
 redditum fuerit. Quod si vero temperata magis, pingviaq; ex-
 titerint transpirabilia retenta, adeò ut minus, ad acrimoniam Θ so
 acidam degenerare queant, cohibita tamen, partim propriâ natu-
 râ partim tepore loci humido, in infantibus semilacteis ad pu-
 tredinem ruunt, ex emergente tunc alcali destruyente acidum,
 quâ occasione, larga animalculorum variorum seges successive
 emergere solet.

Cap. 3. Vita
 Lactis
 1. alieni.

§. 7. Erat hæc excernendorum retentio, ad nutriendorum
 vitiosam pergo ingestionem. Ubi primario se offerunt *Lactis vitia*,
 quorum primum est, si fuerit *alienum*, h. e. dum non à propriâ ma-
 tre tenellis porrigitur mamma, sed nutricibus hoc negotium com-
 mittitur. Quod ut pateat clarius, præsuppono i foetum in ute-
 ro materno nutriri non solum per umbilicum, sed simul etiam per
 os: vid. *Dissert. Segeri de Hipp. Orthod. & Democ. Heterod. in Nutrit.*
*foetus. it. Cl. de la Courvée, tr. de nutrit. foetus in Utero. it. Harveyus de ge-
 nerat. Animal. Exerc. 58. it. 56. & Exerc. de humor. 2. Nutrimen-*
 tum utrobique non esse sanguinem sed lac seu chylum lacteum,
 cum sanguine per arterias (cum alia nondum reperta sint via, in

vaccis

24.
vaccis licet lactantibus instituta fuerit inquisitio anatomica) ad
uterum delatum: vid. præter loc. cit. *Needham. tr. de format. fœt. c. 1.*
3. Lac mammarum & ipsum revera esse chylum, in mammarum,
glandulis secretum & ductibus particularibus exinde ad papillam
delatum: vid. *Denfing. de Lacte. & Charleton Exercitat. de Galaxia.*
Jam vero unicuique mulieri suum proprium est lac, seu specialis la-
ctis proprietas ac idiosyncrasia, (ut taceam Lac diversum in una
mamma observatum fuisse, ab eo, quod erat in alterâ, à *Lysero,*
Observ. XI. annex. cultro suo anatomico) oriunda ex speciali fer-
menti digestivi stomachalis differentia (nam hoc in unaquaque
specie magnam subit latitudinem) secundum quod, ut in unoquo-
que individuo, tam naturaliter quam p. n. constituto distinctus
est appetitus ita etiam distincta digestionis est ratio, eorundem
licet, assumptorum. Diversum ergo lac mammarium nutricis, à
lacte uterino matris, in stomacho infantuli, ipsi alias non asveti,
(cum consveta longo tempore, licet deteriora, insvetis minus
molesta esse soleant. *Hippocr. s. 2. aph. 50.* indq; ob intimam symboli-
zationem assumendorum c. fermento) non potest non subire cor-
ruptionem & lædere insigniter digestionis primæ arduum ne-
gotium, quin & distributum ulterius ad Massam sanguineam,
heterogeneitate suâ turbare hujus crasin, & fermentationem
Vitalem, antequam successive stomachi fermento alterato,
& sanguinis crasi immutata, conveniens magisque homogene-
um fiat nutrimentum, cum generalis stomachi digestio præsit,
quibusque singularum digestionum coquinis. Instituantur licet
varia lactis examina bonitatisque ejus scrutinia; fallax tamen est,
quod ex consistentia, colore, sapore, pingvedine &c. judicare vo-
lunt Practici cum insensibilia ut plurimum sint vitia, quæ lactis cor-
rumpunt miscelam, (ut non tantum in feminibus morbosis, cum
lacte transplantatis, sed in specie vitus moribus per lac in-
sensibiliter communicatis est manifestum) a eo ut revera lactis
conditiones & vires metienda sint ex sanitate bestie, vita ejus &
Cibus. *Helmont. tr. sextupl. digest. p. 74.* Cum vero nutrices adsci-
titia sint ut plurimum pauperulae, & quibuscumque edulis subinde
latranti respondeant stomacho, vix fieri potest quin & Cacochy-
lia & inde oriunda cacochymia laborent. Morbosæ hæc proprie-
tates naturales, uti per lac communicantur à nutricibus, ita non

14

Vid. Reies
campum E-
lyf. quæst. 47.
p. 586.

An loco la-
ctis aliud nu-
trimentum
cameniat.

minus etiam morales, de quo merito conqueritur *Helmont. tr. Infant. nutrit. p. m. 523.* cum legitimo sensu verissimum sit illud *Galenii*, quod mores sequantur temperamentum corporis: sic puella v. g. observata fuit, admodum siticulosa, ex nutrice bibacula, à *Deodato, Valetud. p. 26* Cum & brutales proprietates & mores cum lacte in infantem penetrent ac in vitam perseverent, ut in pueris à *Cervæ* item à capræ lacte nutricis observatum fuit. Sed hæc cum minus faciant ad scopum nostrum, ob id vel summis labris ea delibasse sufficiat. Quæ ipsa de lacte ex chylo elaborato explicata hætenus, fortius adhuc eos stringunt, qui ex sanguine lactis fontes derivant. Consultissimum ergo fuerit, ut matres sanæ, vel non admodum morbosæ (tali enim in casu observanda venit thes. 2. supra explicata) proprios nutriant foetus: de quo vid. *Sennertus Tr. de Morb. infant. p. i. c. i. qv.*

§ 8. Hæc ipsa simul ostendunt quam aliena sit à vero eorum opinio, qui consideratione facilis corruptionis lactis in infantibus, indeq; natorum variorum malorum, alio potius nutrimento, quam lacte tenellos cibare & educare malunt. Adeoq; vel hordeata juscula, vel ex Crepatura hordei addito vitello ovorum emulsioni similem misturam, vel juscula avenacea, vel amygdalarum emulctum lacteum succum, aliudve simile substituunt, quo etiam nutrimentum *Helmontii* pro pueris, *Tr. Infant. nutrit.* pertinet, ex pane tantisper cum tenui cerevisia bullito cum melle. Siquidem nec frustra, nec sine prægnanti ratione, aut ornatus saltim gratia, mammæ mulieribus & in iis mox post partum Lac, non fecus ac reliquis brutis terrestribus, uti & quibusdam aquatilibus concessum fuit à Natura, quin hæc ipsa potius digito quasi intento hanc fatuum nutritionem monstraverit. Hinc aves mammis carentes earum defectu, grana deglutita & in ingluvie aliquali morâ maceratâ, ac ita ad fundendum citius lacteum suum nutrimentum prædisposita evomunt denuo pro meliori pullorum sustentatione. Tenerior siquidem infantum est stomachus, minusque exaltatum fermentum eorum digestivum, unde quæcunq; fere ingesta, laboriosam saltem, si non & defectuosam penitus redderent digestionem, quæ facillima, & summè nutritiva erit, dum lac ceu chylus, jam ante in nutrice elaboratus ipsis suggeritur. Talis scilicet succus, ex quo & primitus machina eorum corporea

20000

8

15.
porea constructa fuit, & ipse foetus jam in utero sustentatus, & quem ceu jam consuetum facillimè digerere & concoquere potest. Quod si quaedam ex lactis alteratione in infantibus metuenda erunt pericula, ea sanè in se, sunt facillè corrigibilia, modò maturè & legitimè iisdem occurrantur. Unde & rarissima eorum observata fuerunt exempla, qui defectu nutricum feliciter adoleverint.

§. 9. Nam sive nutritrix sive mater sitiienti satisfacere puerulo, nisi sanà vegetaq; gaudeant corporis œconomia, indubitatum est, morborum semina radicesq; firmissimas in eum tanquam per medium fomitem transplantari. Lithiasin per nutricem in puerum derivatam notavit *Helmont. tr. nutrit. infant. ad V. L.* Lucea per matres infectas puellas inquinatas binas observavi in nosocomio Patavino: nutrices habitus serosioris ad affectus catarrhales proclives reddere, quos nutriunt infantes, compertum est: Scorbuti labes multiformis per mammas propagari in fugentem, nemini mirum, quum contagiosa ejus indoles sit notissima. Sed res ipsa cum loquatur, quid opus ulteriori diductione? Quin etiam sana licet in proprio corpore deprehendatur nutritrix, si tamen propriæ constitutionis causa, idq; ex ratione peculiaris in stomacho digestionis, vel serosioris & salisioris sanguinis constitutionis, vel certæ in glandulis mammaram texturæ, serosius, acrius, aut falsius aliove modo minus conducens infanti Lac colligat, etiam citra fugentis noxam id propinari nequit, quin nutrimentum tale, ipsi minus appropriatum, hostile & inimicum, eyadat.

Vitia Lactis.
Morbofi.

§. 10. Sed utut sanissima etiam sit mater vel nutritrix, tamen tenello infantulo ipsum lac probè excoctum, crassius, spissius, adeoque uberius nutrimenti, non æque primo statim haustu convenire, vel ex eo fit manifestum, quod in utero materno adhuc conclusus foetus nutrimentum lacteum per os hauriat admodum subtile, perq; duplicem chorii & amni membranam probè filtratum & depuratum, quo teneriora facilius perluat abdominis viscera. Ob id provida mater natura, post partum, in salutem editi foetus, non statim lac perfectum pingvius & spissius ministrat, sed præmittit Colostrum, h. e. serosiozem tenuioremque Chylum, ut hic ipse minus stomacho faceffat negotii, quin potius serositate salinâ abstergat blandè stomachi mucum, intestino-

Vitia Lactis
3. nimis nutritivi.

rumq;

206.

rumque sub gestatione collecta recrementa expurget, ac virtute diuretica, organa urinaria probe eluat, ut ita supervenienti successivè alimentoso magis lacti, facilitetur digestio, & impediatur facillima eius corruptio, cum revera tale Colostrum sit alimentum medicamento sum. Hinc istud, quod die primo scaturit ad mammam, potentius purgat, quod secundo & tertio minus, donec succedat purgatrici vis nutritrix. Quam pessimè E. suis consulunt natis, qui robustis, aut obesis, aut qui jam aliquandiu lactarunt, nutritricibus mox tradunt eosdem, à quorum lacte butyroso & caseoso nimis gravatur tenellus stomachus, & digestionis opus inde insigniter retardatur, ac cruditati acidæ, lactisq; coagulo promptissima occasio subministratur. Illustrat hæc Epilepsiæ exemplum, aliquot filiabus lethale, ex nimia lactis, maternilicet, butyrositate & pingvedine, quod recenset *Hoffmannus Tr. de usu & abusu medic. Chymic. p. 49.* Quod si verò matres nutrire intendant suos fœtus, quo quæso consilio corrigunt naturæ prudentissimos conatus, & tam studiosè emulgent, salutare hoc colostrum, quasi nocere possit infanti, quod ceu divina medicina ipsi propinandum foret. Id quod etiam contra quendam Medicum uris sufficienter *Veslingius obs. & Epist. 28. p. 123.* & ante eum *Spigelius* in erudito scripto de formato fœtu c. 13 p. 16.

Vitia Lact. 4.
superflue ingestæ.

§. II. Sed tolerabile adhuc, quia facile corrigibile esset hoc erratum, nisi gravius longè, familiarissimum licet se offerret, nempe superflua & inordinata, & tantum non coacta lactis infusio, qua matres pueros suos, nimis alendo, sæpè necant, & dum lactant macerant, ut rectè observat *Kerckringius spicileg. anat. obs. 40.* Dum ad quemlibet ex quacunque causa excitatum infantis ejulatum, ipsi renuenti licet, subinde de papillis in os intrudunt, ac lac sugere cogunt, priori, licet crudo adhuc, subacido & nondum concocto in stomacho hærente, unde novi superingesti necessaria conrumescencia, caseatio, ac utriusq; in pastam acidam, viscidam, corruptio succedit; unde Pylorus indignatus vel se pertinaciter stringit, qui aliàs de seipso in pueris arcto munitur sigillo, observante hoc etiam *Laud. Kerckringio v. l.* & planè non aut difficulter saltem talia caseata transmittit, ut ulteriori morâ in loco isto tepido in deterius, ac ex cruditate acidâ in corruptelam putredinosam labantur, ac in liqvamina putrida, flavescencia, nido-
rosa

ORNI

rosa &c. tandem degenerent: vel graviore furore percitus idem Pylorus salutari licet effectu, per gulam omnia ista vitiata remittit: vid. *Helmont. tr. Infant. Nutr.* qui Tragediam hanc graphicè & eleganter delineavit. Præstat fanè hic peccare in defectu, quam in excessu, cum repletiones ad extremum productæ, graves esse soleant, teste *Hippocr. s. 1. aph. 4.* & sicut repletio omnis, in specie panis in adultis, itâ fanè lactis in tenellis est pessima: hinc enim consequenter impura corpora, quò magis nutriveris eò magis læseris. *Hippocr. s. 2. aph. 10.*

§. 12. Periculosius jam urget Fatum misellos lactentes, ex perversâ & sæpissimè inordinatâ lactantiû diætâ, circa quam saltem *alimentorum promiscuam ingluviem, affectuû neglectam refractionem, & excernendorum pariter ac retinendorum peccata* considerabimus. Vitia lactis §. per malam diætam depravati.

§. 13. Sanis quidem omnia sana, modo per internam appetitum dictaturam imperentur, quod enim sapit, nutrit; adeò ut in sanis scrupulosus alimentorum delectus, reverà sit frustraneus, quin potius si appetitus circa aliquod objectum feratur intensius, inprimis consuetum, (nam in insuetis appetitus subinde medicamentum quærit) vix denegandum fit, quia fermentum, digestivum potenter quælibet in sui ditionem trahit & coercet, ut ut talia cum moderamine mediocritatis propinanda sint, cum sobrietas rectè cardo totius dicatur diætæ: id quod nutricibus conductitiis in specie observandum, ut plurimum egenis, adeoque famelicis, & frequenter nimio nutrimentorum excessui primitus indulgentibus. Lactantes tamen præ cæteris tenellos respicere debent, cum leve illarum erratum, ut ut ipsis innocuum, his graves subinde inducat passiones, & assumptorum plures proprietates in chylo persistentes, ut ut plus minus infractæ aut alteratæ, sui tamen præsentiam in lacte manifestò exerant, & anisum pro augmentando aut corrigendo lacteo chylo assumptum, sui in eo præsentiam odore testetur, non secus ac florum sambuci in lacte decoctorum insons esse solet potus, imò admodum proficiuus pro lactis augmento, quos tamen observavi à nutrice fortius dicto modo decoctos, & liberalius potatos, & ipsi & lactenti copiosum excitasse alvi profluvium, confer *Bartholin. Centur. 2. hist. 63 p. 338.* Nil dicam hic de purgantibus, quæ nutricibus propinata, infantes purgant, & omnia inprimis propriè dicta. r. quoad assumpra,

C

infan-

28

infantibus sunt inimicissima. Tacebo peculiare idiosyncrasias infantum, quoad certa assumpta à parentibus transplantatas, quæ à nutricibus neglecta, graviter tenellos lædunt, quarum Exempla recenset *Digby de Natur. Corpor. Tr. 1 c. 38. p. m. 424 436.* Verum in specie urgeo acida, quæ sive sint condimenta sive potulenta, etiam Vinum, (in non assuetis) sui vestigia in dulci Lacte relinquunt, ut ut sensibus abscondita, postmodum tamen torminum infantilium ex acido rodente autores. Unde & cautiore matres, dum foetum in utero inclusum gestant, acida nimia fugiunt, ne præmaturè infantes torqueant, aut fomitem Epilepticum ingenerent, id quod sæpius observavit *Celeb. Sylvius*, quod nempe infantes nati à matribus acido non adeo indulgentibus, Epilepsiæ minus sint obnoxii idq; etiam adeo pluribus matribus prædixit. Cum præterea acidorum abusus ad abortum gravidas disponere recte asseratur à *Beckio*, in *Medit. & experim. p. 214.* Quod etiam de Vino, quod nempe foetum pellat, asserit *Hartmannus Prax. Chym. 6. 228. §. 3.* Unde etiam *Joh. Ant. von der Linden* in *Comment. super hunc locum*, primis gestationis mensibus Vinum gravidis, in specie, ut vocat, calidioribus prohibet, metu abortus, quibus ultimis 2. vel 3. mensibus, Creticum aut malvaticum, in parvâ tamen dosi concedit. In quo tamen acido frequentissimè peccatur, amicum enim ac gratissimum cum sit stomacho, tantum non quotidianum ejus percipimus appetitum. Caseo itidem non immerito interdicitur nutricibus, ne hoc tanquam præmature coagulo ad grumescentiam p. n. jam in mammis lac disponatur. Cerevisia non ritè fermentata, aut fecibus turbata, ut ut robustiores in nutricibus intestinorum tunicas, minus afficiat, à fermento stomachi ferè subacta, pueris verò quod diarrhæam torminosam excitet, compertum est. Id quod similiter de fructibus horæis succulentis, facile fermentescentibus manifestum est: sicut aridiores è contrario alvum pertinacius sistunt, quod contigit in infante, cujus nutrix avidius castaneas assumserat, teste *Timæo l. 5. cas. 15. p. 252.* Cautas ergò nutrices esse jubeo, in assumendorum ratione, plus minus tamen, prout nempe aut consuetudinis aut digestionis primæ vel absolutioris vel deficientis adeoq; subactorum plus minus & alteratorum à fermento digestivo ingestorum in iis fert ratio.

§. 14

§. 14. Affectuum exorbitantiæ jam attingendæ sunt, quo-
rum inordinatus insultus, ut generaliter spiritus animales totumq;
genus nervosum, & his mediantibus massam sanguineam & reliqua
corporis contenta liquida commovendo insigniter alterat, ita speci-
aliter nutrientium depravat lac. Præ cæteris iracundia & terror
nutricum nimius, nocentissimus est infantibus, & ab utroque, in
specie priori Epilepticas excitari convulsiones notissimum est.
Turbant sanè affectus omnes concoctionis primæ negotium, ad-
eò ut ex tristi nuntio esurienti inopinatò allato, adeoq; incusso
sic terrore, statim pereat omnis appetitus, unde digestionis con-
sequenter impedimenta, & cruditarum acidarum occasiones:
qui effectus itidem, ex Iræ furore expectandi sunt, sub cuius fer-
vore vel maximè sanguinis ebullitio & quasi febrilis effervescentia
c. bilis orgasmo considerandi veniunt. Ex alterato ergò ac
depravato chylo simile generabitur Lac, aut hoc genitum licet
in statu pacato, sub intestinâ tamen affectuum rebellionem, & in-
de natâ omnium corporis contentorum à spirituum vario ac p.n.
impetu, non potest non insigniter alterari, & variè commotum
ac quasi secundum minima concussum in partes secedere, & bu-
tyri ac casei ex seroso vehiculo quasi separationem p. n. pati. Vix
sanè quicquam frequentius est, ac terrorem, non minus quam
iram, lactis inducere coagulum, ac in mammis grumescentiam,
unde tandem inflammationes, dolorosissimiq; abscessus, & in
specie Erysipelata superveniunt: sicuti à tali lactis semicaseati
suctu, mille malis insons mulctatur infans, & speciatim ad Epilep-
siam ordinariò disponitur. Observavi juvenulam primiparam,
quæ suum alitura infantem, pro uberiori lactis proventu, & me-
liori papillarum protuberantia simul catellum subinde mammis
admovebat. Evenit casu, ut graviter perterrefieret puerpera, un-
de repente, ad se cum redisset animus, catellum mammas exsuge-
re permittit, ne alterato isto lacte foetui noceret: quo facto brevi
post gravi Epilepsiâ corripiebatur Catellus, quæ propinatâ The-
riacâ & insequente gravi sopore demum evanuit. Sed præter has
sensiles coagulationis & grumescentiæ qualitates nocivas, & alias
multivarias difformitates induit lac, ex tam variis affectuum
fluctibus, quibus sanè non tam matres, quam specialiter nutrices
obnoxie succumbunt, quarum singulæ infantis nutrimentum

Quoad 2. s.
nimi pathe-
mata.

520

lacteum morbosè disponunt, & ità foetus sanitatem graviter labe-
factant.

Quoad 3.
excreta.

§. 15. Excretorum supersunt consideranda in nutricibus errata, quæ inter menstruorum consideratio primatum obtinet. Supprimi hæc ipsa, ut in gravidis, ita & in lactantibus (probabiliter in salutem foetus) naturæ respondet legibus, in habitioribus tamen, sanguine turgescentiore præditis viragibus dictis, tam primis gestationis mensibus, quam ipso lactationis tempore eadem ordinariâ erumpere periodo observatur crebrius, collectore *Exempl. Schenckio obs. p. 574. & 630.* Quoties vero sanguinis ista contingit excretio, toties sensilis in tenellis observanda venit alteratio, quâ languidi, lachrymosi, ac imbecilles fiunt, donec obturato denuò sanguineo fonte, dicti languores etiam denuò remittant. Id quod itidem observatum à *Paul. Zachia Quest. Med. Legal. l. 7. T. 3. qu. 3. p. 599.* singulari scil. fermentativo motu sanguis sub menstruationis tempore agitatur & turgescit, unde & menstruam febrem, seu omni mense, quum sanguis per genitalia evacueretur, recurrentem, ex acriori scil. sanguinis effervescentia observavit *Lindanus in Coll. M. S. super Hartmann. Prax. Chym.* Quidni ergò lac tunc temporis, & similem fermentativum concipiat motum, qui & turbet infantis primam digestionem, & vitalem sanguinis fermentationem vitiet, forsan simili quodammodo ratione, atque quando adulti cerevisiæ potui vel vini adsveti, ex potu talis liquoris adhuc nonnihil fermentantis ceu extraordinariè affectu subindi non leviter læduntur. Verum enimverò, insignior longè lacti imprimatur alteratio, si per fœcundum coitum nutricis impediatur menstruatio, ad corruptionem exinde lac disponitur, & horridam quodammodo acquirat impressionem, foetui ferè abominabilem; id quod & in brutis observabile est, ut curioso exemplo observatum à *Grafio de Org. Viror. Genit. p. 126.* Lac ita depravatum, ne dicam corruptum, ab infante haustum degenerat in ejus stomacho in vitiosum casei coagulum, tenello infantis stomacho mirè infestum, adeo ut eidem exinde stigma, per totam vitam, durabile imprimatur, unde casei aversionem, tam multis familiarum, non absque summâ probabilitate deducunt *Schockius lib. de averfat. cas. & Ill. Digby de nat. corpore. c. 38. pag. 437.* Ob id & Medicorum est præceptum, ut toto lactationis tempore nutrices à coitu
absti-

abstineant, unde etiam lactantes matres à redditione debiti excu-
sat, propter insignia foetus nocumenta, *Paulus Zacchias loc. supr. cit.*

§. 16. Hæc vitia lactis fuere, restant adhuc errata Pultis, Cap. 4. Vitia
ceu secundum genus errorum in assumtis. Detestor autem in pul- pultis. 1. in
te inprimis farinæ crudæ usum, quæ cum lacte vel aqua subacta & præparatio-
cocta, ac in pulmentum instar viscosi glutinis redacta, quid aliud ne.
dabit, quam pastam tenacem, crudam & viscidam, ulteriorem bi-
bliopegis pro glutinandis chartis, quam infantibus pro nutritione:
siquidem ob fermentationis farinæ in panificio pro adultis etiam
summè necessariæ defectum difficillimæ eadem existit digestionis,
quia laboriosæ in ventriculo fermentationis. Panis ex quacunq;
farinâ confectus, non ritè fermentatus, ac ità pro digestionem sto-
machali facilius suscipiendâ, & in aliis una assumtis promptius ad-
juvandâ ineptus, ex defectu acidi spirituosi volatilis, crudam fa-
rinæ mucaginem resolventis & volatilifantis, quantum noceat sa-
nitati, etiam adultorum, & quam foecundus sit genitor morbo-
rum chronicorum, præter quotidianam experientiam vel mulie-
bris loquitur sexus, ex talis panis esu, menstruorum patiens defe-
ctus, & cachexias, ut pluribus videri potest *Kergerus de ferment.*
§. 3. c. 2. p. 216. & Schookius de ferment. c. 2. §. 3. Ast robustus est a-
dultorum ex spirituosiori ac acriori fermento stomachus, debilis
è contrà infantilis:ingere tale pulmentum glutinosum & visci-
dum, & superaffunde lac butyro & caseo pingvi turgidum, quid
putas futurum exindè in stomacho infantili? tenax nempe &
glutinosus, vitiosoque acore intense tinctus emerget mucus, mille
malorum in junioribus talibus foecundus parens. Compertum
sanè est, sponte suâ & facile quamlibet farinam liqore sufficienti
subactam, & in loco tepido asservatam, acescere insigniter, &
hinc fermentare & spumose turgescere, etiam citra fermenti ad-
ditionem: id quod si fiat in stomacho infantis, ex p. n. & stoma-
cho peregrino pultis acore corrumpitur superingestum lac, & in
grumos caseosos densatur, adeoque tota digestio prima exinde
depravatur insigniter. Potius ergò farinæ talis pro meliori dige-
stione fermentativa præparatio extra corpus præmittatur, quam
quod cum tanto sanitatis periculo eadem in stomacho denum,
instituenta supponatur. Perspexerunt hoc, & rejecerunt ob id
tales pulces jam olim plures insigniores medici, uti de hoc videri
potest

potest *Velschius de Vena Medinens. f. Dracunculis Veter. Exercit. de Verm-
Capill. infant. p. 261.* conferatur simul *Hildanus cent. 6. obs 34.* qui pe-
riculosissimam Pylori obstructionem, à tali spissa pulte natam ob-
servat.

2. in usurpa-
tione.

§. 17. Post pultis præparationem, culpo etiam ejus usur-
pationem, dum nutrices eandem prius in ore volutant, & salivæ
permissione, debitam fluiditatem conciliant, indeq; infantis ori
intrudunt. Jam vero salivæ singularis est vis fermentativa, à
modernis sufficienter declarata, ratione cujus proficua sanè esset
ejus cum pulte miscela, si exactè sana nutrix eam institueret. :
Sed cum ratione hujus virtutis fermentativæ, etiam morbosa con-
tagia sub ejus vehiculo promptissimè communicentur, seq; mul-
tiplicent, ob id minus istam nutricis delibationem permittere pos-
sum, cum exinde facilimè ad morbosam corruptelam puls dispo-
natur, inprimis si tantillum scorbutici fermenti gingivas & sali-
vam inquinaverit.

Causa proxi-
ma affectuum
infantilium.

§. 18. Detectis ità remotioribus causarum morbificarum
fontibus, dum exactius nocendi rationem proximam seu ratio-
nem causandi inquirimus, perspicuum evadit, succum vitiosè a-
cidum, nunc viscidum, nunc aqveo serosum defectu primæ *dige-
stionis* in ventriculo, ejusqve in intestino duodeno *perfectionis*, a-
deoq; ex cruditate acidâ coacervatum, esse causam proximam,
& radicem, ex quâ tot morbi infantiles frequentissimè propullula-
re solent. Hunc s. Galenicorum pituitam acidam, seu Paracel-
sitarum $\ominus$ acidum seu F um fecalem appellare velis, mihi perin-
de est, si minus in verbis faciles, modo in rebus conveniamus.
Facilimè scil. Lac, seu sanum seu alteratum in stomacho tepido
p.n. acescit, idq; eo magis, quo copiosius aut inordinatius inge-
ritur, hinc spissescit, & factâ per coagulum seri à contentis sepa-
ratione casei cum butyro perniciosus grumus nunc in stomacho,
nunc intestinis subsidet, & plus minus pertinaciter agglutinatus
hæret, conferente symbolum pulte farinaceâ crudâ & viscida fa-
cilè acescibili, una cum retento & plus minus corrupto meconio,
unde ex conditione loci, h e stomachi calidi, & ratione conten-
torum recrementorum, uti & ingestorum lacteorum & pultaceo-
rum intensus acor necessariò & defacili oritur, qui nunc materia
viscida irretitus, in primis viis suas ludit Tragœdias nunc vehi-
culo

culo aqueo seroso, & lymphatico ulterius distributus etiam aliis
& remotis in locis mille malorum existit artifex. Clara hæc eva-
dunt sponte, modo superioribus thesibus explicata probè confi-
deremus, in specie in th. 5. 7. 9. 10. 11. 13. 14. 15. 16 &c. simulq; ob-
servemus pleraq; infantum mala per remedia acidum destruentia,
de alcalium tam volatiliū quam fixorum profapiā, uti & per a-
romatica $\ominus$ nia volatilia Oleosa optimè percurari.

§. 19 Quæ tamen ita intelligenda sunt, uon quasi alia
nulla in corpore tenello sint errata, quam quæ ex dicto acido ori-
untur, ubiq; enim excipiendi sunt hæreditarii morbi, uti & à la-
ctantibus transplantata morborum seminaria, aut aliorum hau-
sta contagia. Præterea mille larvas induit Lac sub sui corru-
ptela, mille inde nocendi artes, non tantum dum adhuc in mam-
mis turgēt, sed in specie dum infantis in stomacho corrumpitur,
hinc in intestinis tam à bile quam succo pancreatico alteratur,
subinde à restitante meconio similibusq; excernendis inquinatur,
quin & propria sponte, de facili corrumpitur, unde diversimodè
dulcescit, amarescit, colliquescit, viridescit, livescit, putrescit, ver-
minescit, aliasq; quamplures peregrinas asciscit sibi qualitates:
nam & jam in tenellis sexcenta seu potius *infinita Hippocrateā*, de
quibus autor *Libri de Prisc. Medic.* locum inveniunt. Unde tam
in abdominis visceribus, quam mas. à sanguinea & inde derivatis
reliquis contentis liquoribus activis quamplurima p. n. nocumen-
ta præstò adsunt. Ut ut ea, quæ ex cruditate acidā eveniunt,
sint frequentissima, quia talis corruptela est familiarissima.

§. 20 Paradoxon equidem videri possit, quæ in semilacteis
infantibus adeoque dulci rore ubiq; perfusis, ex lacte dulci pri-
mitus concretis, & eodem cum pulte insipido dulci enutritis, acor
adeo nocivus & subinde intensus oriri possit, à quo tam tetra su-
perveniant symptomata. Sed clarius redditur facilè totum ne-
gotium, modo aspiciantur assumpta tam matris utero gestantis,
quam nutricis lactantis. Hæ ipsæ enim præter manifesta acidā,
quæ ut supra §. 13 monitum fuit, ex dictamine appetitus hauriunt,
vescuntur saltem pane & bibunt cerevisias. Panis omnis in spe-
cie secalinus continet in se spiritum intensè acidum, volatilem ta-
men, adeoq; in se saluberrimum, duriora tamen etiam corpora,
v.g. Coralia, ferrum, Vitrum ¶ ii, aliāq; rodentem, qui cum aliis
assum-

Variat sub-
inde causa
proxima.

Unde acidum
adeo vitio-
sum in infan-
tibus.

assumtis lacti simul materiam præbet. Ut ut autem acor hic ipse, partim sub stomachi digestionem, partim bilis alcalinæ in jejuno permitione alteretur plus minus in falsum volatile, sicq; occultetur, nihilominus facile datâ occasione denuo se exferit, & operatur; hinc enim tam facilis lactis acescentia, & assumpta acida matri ac nutrici innocua tamen infantibus per lac revera ad gustum dulce sunt torminosa, & vel maximè hostilia. Cerevisia vero quæcunq; facillimæ est acescentiæ, cum modica lupuli pingvis aromatica conditura non sufficiat, quin tandem acescat, ut taceam vel cerevisiam novellam, à fecibus nondum sufficienter depuratum, fermentando in stomacho facillimè acescentem, aut cerevisiam inveteratam jam nonnihil acidulam, à nutricibus subinde haustram. De cætero his ipsis vix ulla est cura, quantum sua assumpta fatum aut infantem afficiant, ut ut earum delicta, diu post demum luant infantes, idq; datâ qualibet occasione, ut plurimum per Epilepsiam, ut supra §. 13. monitum. Quid fructus horæos memorem, effervescentes facillimè, acetaria & similia, gravidis pariter ac lactantibus citra reflexionem in fœtum familiarissima. Adeo ut *acidum* sit, quod morborum infantilium frequentissimus est autor, sicut subjectum ejus *viscidum* eos contumaces subinde reddit, aut crebrius recidivantes, vehiculum verò *aqueosum* etiam in remotioribus locis, & extremâ corporis peripheria eosdem propullulare facit.

Unde tormina & varia alvi excreta Infantum.

§. 21. Jactis hisce fundamentis facilis est via, ulterius indagandi supra enarratorum morborum generationes. Tormina infantibus ferè inevitabilia ab acido oriuntur, quod ex stomacho, sapissimè ex lactis coagulo & esu acidorum à nutricibus delapsum, intestinorum membranas pungit, rodit & lancinat, unde isti cruciatus, cum convulsivis spasmis juncti, prodromi exinde, non rari Epilepsiæ, iiq; eò crudeliores, quo viscidiori glutine se agglutinaverit eorum parietibus. Horum indicia, præter ejulatum sunt ut plurimum excreta virida plus minus, seu ut vocant porracea & æruginosa, oriunda ab acido excessivo & vitioso (nam, acidum acre odore spirant talia) cum bile $\ominus$ na Oleosa volat. permista, ex quorum miscella viriditas ista exsurgit. Equidem viridis color reverà sub concursu plurium ex miscella *flavi & cœrulei* emergit: flavedo in bile clara est, & conspicua: cœruleus color in nullo

201

nullo succorum corporis unquam nec naturaliter nec p. n. obser-
vatus fuit, unde rarissimum; & fere unicum est exemplum, quod
recenset *Meara*, de lacte nutricis saphirinum colorem exacte refe-
rente in *Exam. Diatriba de Febr. Willisii* p. 65. Cum tamen cæru-
leus color ad nigrum accedat propius, adeoq; in certâ luminis ma-
ximam partem intrò susceptione in poros, & cum umbrulis mi-
stione consistat, loco hujus in corpore absentis, acidum, perspi-
cum licet constringendo tamen & angustando aliquali subjecti
coagulatione, poros flavi corporis sufficiet, imprimis si dictum a-
cidum & ipsum in subjecto nonnihil densiore & crassiore hæreat,
ut exinde viridis ceu medius inter cæruleum & flavum color
emergat. Comprobat dicta experimentum *Grassii*, de succo pan-
creatico thes. 145. 147. ubi bilis flava ex miscelâ cum spiritu Θ li a-
trovirescentem induit colorem. Nec est, quod quoad experimen-
ti fidem objicias, id quod alio mihi obtigit tempore, in spiritu
 Θ li adhuc contentas adhuc esse, & sub rigoroso ignis examine
c. acido simul elevatas metallicas Feas & Sles particulas, quæ
attactu alcali bilis præcipitata virorem repræsentent, sicut eadem
attactu gallarum in Θ lo atrum colorem induant: nam idem
experimentum tentavi & cum spiritu Θ lis purissimo, non secus
ac cum spiritu Θ , & ubiq; idem fuit successus & eventus, quod
nempe istâ misturâ intensus viror effloruerit, id quod simili ra-
tione de lactis vitioso acore virorem cum bile producente verum
erit. Unde subinde etiam grumosa apparent talia, sub infantum
torminibus excreta, quia lac à præternaturali acido in grumos
caseosos coagulatum, istam larvam induit. Non tamen semper
talìa grumosa simul sunt viridia, quin subinde sint flava. Scilicet
discoloratio horum excrementorum oritur à bile per acidum,
mutatâ & corruptâ, sæpè tamen evenit, ut feces excernantur fla-
væ, quæ paucò tempore postmodum colore viridi tinguntur. Cau-
sa hujus phænomeni est, 1. quod acidum in bilem, quamdiu
in corpore fuit, sufficienter non egerit, propter impedimentum
lactis, continuò vel brevibus intervallis tautum assumptum, quippe
quod ejus vim temperando infringat. 2. quia non nisi finitis
effervescentiis & præcipitationibus mutationem rerum accuratam
observamus: unde post excretionem, dum aeris accedit adjumen-
tum, finitâ mutuâ actione & reactione permistorum, color tandem

D ter-

tertius emergit. 3. Quia & ipsa commista excreta facilius forsam in aere libero novum coloris schema arripiunt, quam dum intestinis adhuc sunt coercita. Observandum quoque hoc loco atrocissima non raro adesse tormina, excretis alvi aquæ instar leviter flavescens fluidis, quæ nimis fluida, subinde adeo acria observantur ut & podex excoriari exinde soleat.

Unde Anorexia, Vomitus, Præcordiorum & hypochondriacorum inflatio.

§. 22. Quod si copiosus tenaciorque grumus stomacho incumbat, cui per pylorum transitus negetur, non potest non exinde appetitus dejici, & activitate fermenti digestivi à lacte vel copiosiore vel coagulato obrutâ, horror mammæ oriri, cum absolutâ aperiâ, cum quotidiè observemus, istud quod semel stomachum læserit, ceu hostile postmodum, diu ab eodem averfari: quod si gravius exinde oneretur stomachus, vel obstruatur omnino Pylorus, de quo vid. *Hæferus Herc. Med. p. 149.* item *Hildanus cent. 6. obs. 34.* & irriteretur quoque, hujus convulsiva contractio, quam vomitus violentus sequitur supervenit tenella corpuscula insigniter quidem lædens, salubris tamen, quatenus excrementa ista removet, & graviorum malorum, jam jam imminentium est medicus. Finge enim hæere talia diutius in Ventriculi bursa, facile ex acore fermentativo, pastæ instar farinacæ intumescunt, & impetuoso flatuum proventu, intumescentium præcordiorum, hinc diaphragmatis impedito motu difficilem respirationem, & ex horum flatuum in orificium sinistrum impetu, hujusque pertinaci strictura, præcordiorum anxietates, inde inquietudines, somni impedimenta, vigiliis inferent. Eadem est origo hypochondriorum inflationis, & totius abdominis tympanicæ distensionis, nam loco saltem differunt à priori; pasta nempe acida viscida, vitioso acore fermentata, concurrente simul alcalino bilis stimulo Gas tale flatuosum eructat. Scilicet farinacea plus cruda acescentiam necessario subit in stomacho, unde cum lacte semicoagulato turgescencia fermentativa, de quo supra, flatuumque & modo dictorum symptomatum in & circa hypochondria & Epigastria fertilis proventus. Cogitemus adultorum hypochondriacum affectum, & in eodem flatuum & borboryg-morum impetus, ex acido viscido digestionis primæ relicto p. n. oriundos, & simile ferè in infantibus usu venire perspicemus: cum sufficienter *Helmont. Tr. de Flat.* horum originem ex acido, stomachali non tamen fermentali ordinario demonstraverit.

Unde singultus, tussis, asthma infantum.

§. 23. Quod si tenacior talis, acidiorque mucus superiori ven-

tricoli orificio firmiter adhæserit, per consensum firmissimæ connexionis diaphragmatis simul irritabitur musculus, unde hujus sub inspiratione factâ convulsiva contractio, singultum, subinde contumacissimum, infert, sicut in ventriculi cavo si magis fluctuent pituitosa talia acida, aut $\ominus$ so acida, eaq; successivè irritent orificium superius, vel infensâ & molestâ suâ præsentia, vel saltem halitibus aerioribus, excitabuntur sub expiratione occasione vellicati diaphragmatis, ipsiq; compatiendum musculorum expirationi inservientium horum convulsivi motus, unde repetentes tusses concutient tenella pectora. Revera enim ex stomacho, hujusq; in se ipso coacervatis cruditatibus infantum exoritur tussis, subinde tantâ violentiâ repetens, ut non nisi superveniente Vomitu copiosiq; mucis rejectione ad tempus cesset. Rara autem infantibus sicca tussis, aut quæ ex Laringis asperæque arteriæ oritur irritatione, obvenit, nisi interdum inclementioris aeris afflatus & liberior haustus suo modo ad hunc disponat. Idem asserendum de tussi istâ, quæ sub dentitione laboriosiore frequenter turbat infantes, quæ copiosior salivæ subinde $\ominus$ so acrioris defluxus in stomachum, & imprimis uberior ejus ex membranâ pituitariâ posteriori seu inferiori transsudatio, & inde defectuosa reddita, prima digestio, & cruditatum accumulatio infert. Idem asserendum de infantum asthma, quod ut plurimum ex ventriculo onerato oritur, dum mucilagines acidæ coacervatæ & flatulentâ turgescentiâ tumefactæ, molestum tale asthma producunt: hinc enim etiam provocato Vomitu statim liberantur, autore *Primero- sio de Pueror. morb. p. 73.*

§. 24. Quod si mucus similis, blandior tamen & dulcior ex alimentorum quocunq; modo digestorum reliquiis in intestinalium canaliculis diutius hæserit, occasione loci caloris & inchoatæ successivè putredinis occultata lumbricorum semina excitantur, foetusq; vivi excluduntur. Semina scilicet vegetabilium Cerealia, in specie fecalina & triticea, vel immediatè in pulve farinaceâ vel mediatè cum lacte ex pane comesto genito ingesta, seminali infectorum contagio, (quod sub minimâ etiam mole latere potest, utpote constituere dicitur saltem 2800. partem sui seminalis corporis) quasi imprægnata, data occasione hæc excludunt. Accedit, ut monui, tepor loci blandus, vis digestiva ventriculi debili-

Unde atro-
phia, febres
lentæ, Tineæ,
furunculi in-
fantum.

or, quâ digerendo non subiguntur omninò dicta animalculorum
feminalia primordia, & temperata bilis acrimonia infantum, de-
fendens aliàs succos quos attingit à tam promptâ putredine & ver-
minatione: unde & ibi, quo fermentum fellis non pertingit,
lumbricorum est Patria, autore *Helmontio tr. 6. pl. digest. §. 82.* hinc &
Tinearum in adultis causam potissimum in obstructionem cystis
felleæ refert *Hartmann in Prax. Chym. c. 156. §. 11.* Talibus E. occa-
sionibus facile viva ista putredo excitari poterit.

§ 25. Cum ergò ex supra dictis subinde mucus crudus aci-
dus & viscidus loco nutritii succi distribuendus sit, non possunt
non eodem intestina aut admodum incrustari, aut oscula ductus-
que lactei eodem obstrui, aut glandulæ mesaraicæ consequenter
infarciri, unde tumores abdominis protuberant, & denegato nu-
trimenti transitu, insigni totius corporis atrophiam contabescunt
infantuli, accedente simul ut plurimum alvo laxiore: vid. *Sylvius
Prax. l. 1. c. 14. §. 56. p. 168. it. Prax. Barbette. l. 3. c. 2. obs. 3. & Anat.
Pract. l. 1. c. 14. Hæferus Herc. Med. l. 7. p. 649. Sydenham de febr. p.
89.* Ut taceam hoc loco dyscrasiam lactis alieni, nempe nutricis,
vel inepti pro nutrimento infantis, vel vitiati, unde ibi atrophiam,
hic cachexia supervenit. Quod si minus viscidus, crudus tamen
& vitioso acore, vel saltem acrisalfo sapore inquinatus distribuatur
tandem, pro sanguine augmentando & corpore nutriendo,
necessariò depravatur exinde M. S. Crasis, vitiaturque insigniter
sanguificatio, & oritur p. n. ejus effervescentia, unde febres va-
riæ, in specie lentæ, sub vesperam præcipuè exacerbantes super-
veniunt. Inquinatur hinc necessariò etiam Lymphæ latex nimio
acore, nimiaque acrimoniâ, simulque subinde nimis viscida reddi-
tur, unde & circa glandulas tumores, & catharrales affectus in-
fantibus superveniunt, in specie tusses siccæ nocturnæ, ex lym-
phæ talis acido acris ad laryngem effusione: it. per membranam
pituitariam inferiorem transudatione oriunda. Obtunditur econ-
trâ bilis $\ominus$ vol. oleos. seu balsamicum, unde perfectio digestio-
nis primæ in intestinis deficit ultima, & ita magis magisque pro-
pullulantes jam confirmantur ægri tudines. Quod si cum tali
plus minus intensâ sanguinis & lymphæ labe, nutrimentum ex-
indè pro augmentandis & sustentandis partibus confectum, has
ipsas subintret, & per earum porulos distribuatur, nullo modo per-

perfectè ipsis assimilari potest, quin potius acore, antea quidem
apparenter occultato, & aliquali simul visciditate ipsis inimicâ,
hinc inde in pustulas congeratur, in quibus acor denuò manife-
stus cum vicino rore partium acrius effervescit, hinc altior tu-
mor, intensior rubor & ardor supervenit, donec mutuâ tempera-
turâ, nunc in pus, nunc in saniem, nunc aliud simile liq̄vamen,
abeant, & per cuticulam prius in squamulas & furfures erosam
exeant: relicto adhuc post se fermento subtili, acido viscido, cor-
rumpente ulterius novum, inculpatæ etiam notæ alimentum
istudq; in similes sordes transmutante, serpente ita successivè ipso
malo ulterius, & inquinante & excedente acore suo proximam ad-
jacentem partis substantiam, ut in favis, tineâ, crustaq; lactea,
item furunculis infantum obvium. Quæ omnia, eò facilius eve-
niunt, eòq; pertinaciores radices figunt, quo minus transpirabiles
sunt partes ita affectæ, & quo magis poris earum clausis, dicta
excernenda successivè congeruntur.

§. 26. Facta modò lymphæ p. n. acidæ ac viscidæ, item cru-
stæ lacteæ mentio, uberiorem sui explicationem urgent. Si qui-
dem dictas corporis, & imprimis faciei & capitis defædationes pu-
stulosas, crustosas, ulcerosas, quæ crustæ lacteæ, achorum & ti-
næ nomine venire solent, quarum descriptiones & differentias
saltem accidentales, vide sis apud Practicos, reverà ex lymphæ
nimis, seu p. n. acidæ plus minus simul viscidæ vitio originem du-
cere arbitror: Lacte vel matris sub gestatione fœtus, vel nutri-
cis sub ejus Lactatione vitioso, causæ remotæ vices obtinente.
Semper enim ferè cum hisce defectibus glandularum in Collo
& circa caput densè consitarum item parotidum &c. tumores
conjuncti esse solent, ita quidem ut vel præcedant, vel simul
affligant, vel dictos affectus declinantes subsequantur. Raris-
simè hoc posterius observatur, & vel metum recidivæ, vel mu-
tationem defædationis dictæ in alium affectum p. n. secum tra-
hit: Istud prius frequentissimè accidit, ita ut mulierculæ etiam,
per experientiam edoctæ, ex conditione dictorum tumorum,
quasi scrofulosorum & quos ordinariè Haupt-Drüsen appellare
solent, affectuum talium vel diurnitatem, vel magnitudinem,
aliàsve circumstantias probabiliter præfagire soleant. Certè ob-
servavi tumores tales glandularum, ad parvi ovi gallinacæ ma-

Crustæ la-
cteæ origo.

gnitudinem in collo, mox infra aurem protuberasse, cum crusta lactea caput obducens evanisset, quo tumore successive subside, & tandem dicta lactumina denuo efflorescebant. Non amplius enim dubitatur, glandularum functiones versari circa lymphæ præparationem, & distributionem: unde sponte patet lymphæ vitium primum subesse ita quidem ut ejus consistentiâ materiali obstruantur glandulæ, & inde consequenter intumescant, ejus vero aciditate, ob largiorem in partes intercutaneas capitis extimas effusionem, ex denegata plus minus debita distributione & motu per glandulas, pruritus intensissimus in dictis locis, cum pustulis rubris successive in pus abeuntibus, & squamis in sequentibus ac furfuribus, ex cutis & cuticulæ erosionibus superveniant: quæ omnia, pruritus, purulenta sanies, crustæ & squamæ, de aciditate agente causæ peccantis manifesta sunt indicia, ut alio loco & ab aliis probatum est. Ut taceam, asperiora facta hæc mala, ad cranium usque penetrare, istudque erodere, pro more acidorum, osseas substantias facile erodentium, de quo vid. *Sennertus l. de morb. infant. p. 2. c. 3. p. 28.* Unde & capitis partes extimæ, præ reliquis locis dictis infestantur malis, ob copiosiores glandulas, quibus hinc inde speciatim collum stipatum est. Differentia autem has inter capitis defædationes observatur, quatenus nunc acrior & acidior eadem fuerit, unde ulcuscula manantia & copiosam acrem saniem fundentia emergunt, vel quatenus eadem minus acris, sed ferè magis temperata & viscida extiterit, sic enim crustæ densiores, & dense subinde compactæ, & sibi invicem superstratæ generantur, successive decedentes: imò etiam pro lymphæ ita peccantis ratione, varia glandularum quoque observatur constitutio, de quo uberius experientia adhuc consulenda venit. Et sane non levis est cognatio talium lactuminum, c. adultorum scabie, cum & subinde contagiosa deprehendantur, & iisdem remediis, in specie nicotiana, Δ re, S & c. curari soleant, & retro-pulsa ut vocant, paria planè inferant symptomata; ita ut quasi particularis capitis sit scabies. Equidem vulgi fert persuasio, salubres esse infantibus tales defædationes, quatenus præservent eos, à gravioribus affectibus, quod negari suo modo nequit,

32

nequit, quatenus sunt bonum quidem signum, sed malæ causæ, quæ si abesset, magis conduceret. Quæ hæcenus sunt exposita, videtur confirmare quem observavi puerulus, 9. mensium p. p. vitio nutricis cacochymico-scorbuticæ insigniter, dictâ crustâ lacteâ super cranii hemisphærium, & faciem ferè integram mire deformatus: quæ cum spontè evanisset successit gravissima, tussis, tenellum pectus insigniter & continuo quatiens, cum copiosi mucii in stomacho & Oesophago præsentia, una cum diarrhæa serosa adeò acris, ut etiam extrema podicis & vicina loca excoriarentur: totum corpusculum insigni æstu fervebat, & insultus quidam Epileptici, subinde istud convellebant. Factam fuisse hic arbitror lymphæ peccantis metastasin, præter alia loca in specie ad glandulas salivales, & quæ laringem irrorant, ut & ad pancreaticas, per quas lymphæ ista acida acris, non adeo viscida, uberius effusa, speciatim dictam tussim & diarrhœam, alia ut transeant symptomata, induxerunt. Dicta modò, etiam rationem aurium humiditatis fluentis, excoriationis & exulcerationis, item Labiorum manifestam reddunt.

§. 27. Hæc ipsa vel manu nos ducunt, ad evolvendam Quæ Variomorbilorum, & in specie Variolarum abstrusam aliàs naturam, larum radicum harum, quæ talium, fieri modus & effectus cum modo dictis affectibus in quamplurimis conspirent, & etiam Tinea Capitis, non rarò post variolas superesse, aut etiam easdem insequi soleat. Torquet imprimis Philiatros, inevitabilis ferè harum insultus omnibus Europæis, ne dicam de aliis quibusdam nationibus. Ex menstrui sanguinis reliquiis multi cum Arabibus earum radicem derivant, alii ex repetitâ post semel factam conceptionem seâ libidine: neutrum mihi satisfacere videtur. Quin potius si certò statuendum est, quod aliquod nobis quasi implantatum habeant principium, ratione cujus nemo ferè easdem effugere queat, earum radicem ex corruptelâ lactis nutritivi, tam in, quam extra uterum, & vitioso viscido acore tenellos inde inquinante derivarem, exinde enim & frequentissimè saltem infantes & pueros, rarissimè demum adultos affligere solent. Qui vitiosus acor aliquandiu occultatus, tandem occasione datâ, in specie excitatâ M. S. per fermentum simile extrinsecus

32
secus inspiratum vel haustum, perniciosas febriles effervescentias excitat, concurrente acido fermentativo viscido cum Θ e vol. mass. sanguineæ, donec præcipitato & subjugato acido isto vitioso, & sero involuto, criticâ sanguinis purgatione hinc inde per vasa capillaria in specie beneficio glandularum intercutanearum miliarium excernatur, & sub cuticulâ hærendo, successivè in pustulas coacervetur, quarum contentus salsacidus succus effervescentia ulterius mitescat, donec in pus perfectum abeat, quod cum cuticulâ erosâ tandem in crustam duram & crassam condensetur, erodente intereâ sub hac ipsa acido cutim subjectam in foveas plus minus, prout magis vel minus effervescentia febrili temperatum fuerit. Unde & ulcera subinde perniciofa & cacœthea ex variolarum pustulis tam in partibus externis quam internis, in specie in tenerâ vesiculosa pulmonum substantia oboriuntur, pro conditione acidi plus minus virulenti varia, quod ipsum in dictis Variolis ossa non rarò arrodere & corrumpere assolet, id quod expertus testatur *Parvus de Variol. c. 1.* Hinc etiam Liberi à parentibus, morbo gallico laborantibus prognati, omnium gravissimè à Variolis affici solent, observante hoc *Horstio l. 6. obs. append. p. m. 308.* quod non ineptè illustrat *Gius dulcis*, ceu singulare alexipharmacum curans pariter & præservans Variolas: confer *Miscell. Acad. N. C. anni 3. obs. 9. & 56.* Ob id & convulsivi motus & Epilepsiæ insultus præcedunt earum eruptionem, morsicante acido vitioso nervos, & ad crispaturas eorum fibras, & hinc inordinatos ac impetuosos motus spiritus animales irritante. Unde & myrrha, acidum, istud vitiosum mirè temperans, non minus quam castoreum, & Θ ia Volat. istud per sudorem eliminans, & $\ddagger$ fix. ebor s. Unicornu fossil. istud absorbens, pro harum medelâ utramque faciunt paginam. Non rejicio hoc ipso, vermiculorum exercitum, in singulis pustulis acervatim, grassantem, vid. *Borellus centur. 2. observ. 72.* & *Observ. microcoscop. observ. 31. p. 21. it.* *Lipsius de Variol. Bartolin. centur. 5. hist. 20.* *Rhodius cent. 3. observ. 64.* cum nullum pus, absq; horum pullulante segete reperiatur, sed hos tanquam effectus, spontè ex ordine causarum, morbosarum in pure supervenientes, transmitto.

§. 28. Nec scrupulum injiciat, aut tardior in quibusdam, Quare Vari-
earum insultus, aut repetitus etiam accessus. Nam diutius morbo- olæ interdum
sa fermenta in corpore delitescere possunt, donec sub suâ dierum, tam tarde se
maturitate tandem evigilent, id quod ex hæreditariis non tantum ostendunt.
affectibus, sed etiam ex Canis rabidi salivali fermento, ex febrium
petechialium ad aliquot hebdomadas interdum latente contagio,
ex Luis &æ connivente diutius seminio patet &c. Unde & infantes
qui sub nutritione sani erant & vegeti, post ablactationem subinde
cutanea contrahunt vitia, achores & similia dum vitia lactis per
consuetudinem sub lactatione quasi appropriata naturæ, citra no-
cumentum adsunt, quæ mutatâ diætâ per effervescentiæ motum
in musteo sanguine separata & instar fecum præcipitatâ, hinc inde
per sanguinis circulum sub cute defiguntur, & ibidem coacervata
suas morbosas ludunt Tragædias, redeuntes subindè pertinaciter,
quamdiu tantillum miasmatis morborum a seminii fermentativi, nunc
sub sanguinis Velamento, nunc sub epidermidis Tegumento la-
tuerit: quod ex materiâ conveniente datâ occasione se multipli-
cat, & malum renovat, quæ ipsa de variolis & morbillis pariter af-
ferenda videntur.

§. 29. Itâ quidem se habent, exulcerationes partium ex- Unde Aph-
ternarum, sed præter has etiam interiores quædam, speciatim par- thæ.
tes oris, fauces palatum, lingua, ipseque non rarò Oesophagus,
ulcusculis parvis scatet, aphthæ appellatis. Harum origo est acre
acidum, excorians & exulcerans plus minus, dictarum partium su-
perficiem. Fons peccantis acidi, potissimum est in stomacho cor-
ruptela lactis & pultis, nimiaque ejus aciescentia. Ut ut enim aut
lactis nutricis aut salivæ ipsius infantis à quibusdam nimia accuse-
tur ecrimonia, vix tamen in infantibus aliam originem agnoscunt,
quam acorem vitiosum ex stomacho exhalantem. Nam & in adul-
tis frequenter contingere solet, ut correpti febribus, cruditatibus
recrementosis, in specie porraceis in stomacho existentibus, aph-
this molestè laborent, nisi maturè fomes removeatur à Medio ex
Ventriculo.

§. 30. Superest funestum adhuc tenellis symptoma, nem- Pavores in-
pè pavor in somno, oriundus ex explosivo ferè impetu spirituum a- fantum & e-
nimalium in nervos: qui cum sub somni requie blando tardoque pilepsia unde.
gressu influere debeant impetuosius irruentes inopinam totius cor-
pusculi

E

pusculi

pusculi ex fibrillarum nervearum momentaneo contractivo nisu inferunt concussionem, adeò ut non ineptè mulierculis prodromi habeantur convulsionum Epilepticarum, infantibus admodum familiarium, ex simili inordinato & perverso spirituum animalium motu in cerebro, & violentâ explosione in nervos oriundarum. Frequentissimè v. paris vagi & intercostalis ramificationibus annexæ partes abdominis & Thoracis convulsionibus hujusmodi Epilepticis præ cæteris partibus tentantur admodum torminosis, quas mulierculæ convenienter admodum, die Schwere Noth in Leibe appellare solent. Scilicet continuus & nunquam interruptus spirituum animalium in hos nervos est motus & influxus, pro continuando motu Cordis, diaphragmatis & respirationi inservientium musculorum primariorum, ut & Ventriculi & intestinorum motu peristaltico perficiendo, unde consveto quasi tramite longè promptius irruunt in dictarum partium nervos spiritus animales, quam in membra externa in infantibus magis quieta, adeoq; dictos spasmos internos frequentius concitant. Quod si v. crebrius repetant, tandem totum spirituum animalium exercitum integrumque nervorum systema, per consensum & continuitatem motus similiter afficiunt, unde universalis tandem supervenit Epilepsia, de qua dicunt, die Schwere Noth bricht aus. Has & similes passiones, post nervosarum sensilium fibrarum quocunque in loco irritationem consequentes, unde melius deducemus, quam ex supra sæpius insinuato acido? per se nervis inimicissimo, multo magis in tenellis, quorum fibrarum nervearum mollior textura facillimè mobilis, & ita in convulsivos motus crispabilis ut sic dicam, existit. Hinc quæ propiores sunt partes fonti vitiosi acidi, stomacho nempe & intestinis, aut mediantibus nervis connectuntur iisdem, etiam frequentius patiuntur convulsivos spasmos, qui continuati ulterius in tantum, donec totum nervorum systema in cerebri cerebelliq; confiniis concutiant, universalem tandem Epilepsiam superveniente spirituum impetu inferant: uti in adultis subinde in membro quodam externo focus latet epilepticus, qui per continuatos spasmos, sub apparente auræ frigidaë sensu sursum delatus ad cerebrum, tandem universum microcosmum concutit, ita pariter onc ex acido, imprimis viscido in abdomine hærente, tam spasmi leviores interni, quam epilepticus totius corpusculi insultus oriuntur.

riuntur, optimæ ob id per alcalia volatilia, experientia teste cura-
biles. Adeo, ut rarissimam infantum existimem Epilepsiam cujus
focus acidus non in abdomine lateat, aut ex abdomine non derive-
tur, excepto dentitionis negotio, ita tamen, ut circa halituum aut
fumorum impossibilem ascensum, malum dicto modo explicari
queat Pro quorum confirmatione, quod nempe infantum nocturni
pavores & Epileptici insultus ab acido peccante excitentur, anno-
tasse sufficiat: 1. quod graviora tormina cum excretis æruginosis,
frequenter comitem asciscant Epilepsiam, teste præter *Quercetan. in*
Tetr. graviss. c. affect. c. XI. p. m. 116. Lindano super Hartm. Prax. chym. qui
vix virorem æruginis instar intensum in infantum excretis obser-
vari asserit, citra Epilepsiam: quod si dicta materia ita sit acris, ut
febris etiam accedat, plerumque interimit pueros: tormina vero &
talia excreta ex acido lactis corrupto, superius derivavimus. 2.
Hippocr. lib. de Morb. sacro asserit, infantes, si ipsis ulcera in capiti-
bus, vel circa aures, vel in facie, vel in reliquo corpore exciten-
tur, liberari ab Epilepsia: vid. Sennertus de Morb. Infant. p. 2. c. 3. p. 28:
quas exulcerationes etiam ex acido lymphæ supra deduximus:
quibus 3. accedit cura Epilepsie infantilis per alcalia volatilia,
item per Terreæ, acidum absorbentia.

§. 31. Modo insinuatam fuit, Epilepsiam & dentitionem Dentitio dif-
subinde comitari, hujus ergo dentitionis negotium, & sympto- facilis.
mata ejus occasione excitata, hic evolvenda erunt. Equidem nil
aliud, præterquam gingivarum à dente accrescente perforanda-
rum dolor primario urget, similis quodammodo illi, dum acido
morbofo gingivæ in dentium radicibus punguntur, & quasi perfo-
rantur. Sed cum sensilis gingivarum, ex interspersis variis ner-
vulis substantia, cum partibus vicinis insignem consensum habe-
re soleat, quod ex odontalgia adultarum, subinde dimidiam Ca-
pitis spheram per consensum afficiente, interdum muscoli tem-
poralis aliquem spasmus inferente, notissimum est, de facili eve-
nit, ut atrocioribus sub doloribus tandem universum ferè nervo-
rum systema simul vellicetur, & inde convulsiones Epilepticæ
superveniant: idque promptius, quò vel per se & in seipso ner-
vorum systema infantum tenerius & mobilius extiterit, vel ipsum
ex perversâ diætâ matris vel nutricis, acidis abutentibus, de quo
supra, in primis suis staminibus debilius & facilius irritabilius red-
ditum

36
ditum vel ex lymphâ vitiosâ commotâ hinc inde irritatum fuerit. Cum verò ex dolore gingivarum, vicina glandularum præprimis salivarium vasa & illas integentes membranæ vellicari soleant simul, hoc ipso uberior salivæ in os effusio, indeq; effluxus, quod vocant das Geyßern/ordinariò comitari, interdum aliquandiu præcedere dentitionem molestiorem solet. Quæ lymphæ si & ipsa minus temperata, sed salso-acida plus minus fuerit præter rosionem faucium & laryngis, indeq; excitatam tussim subinde siccam seu inanem, ad stomachum copiosior delata, anorexias, nunc a-pepsias, interdum vomitus cum tussi ferinâ, aut certè in intestinis diarrhæam plus minus serosam excitabit, vel nervosum genus hinc inde vellicando ad Epilepsiam disponet: qualia scil. symptomata ordinariò præter vigilias, inquietudines ejulatum, febrilem æstum, dentium eruptionem comitari solent.

Febres.

§. 32. Restant adhuc febres, ut ut lentarum jam supra §. 25. rationem deduxerimus, non minus quam variolarum & morbillorum, §. 27. similiumq; cum exanthematis se exhibentium. Cæterum præter has & aliæ febres variæ, aut continuas ardentibus similes, aut periodicæ continuæ, aut catarrhales, similesve frequentes sunt infantibus, quarum rationem omnem ex *corruptione lactis internâ*, aut ex *pororum cutis occlusionè externa*, optimè explicabimus. Præter acidam enim cruditatem, quam puls & lac in stomacho infantuli subeunt, & unde ejus febres frequentissimè, nunc lentæ nunc acutæ scaturiunt, etiam variæ aliæ omninò lactis sunt depravationes, jam supra §. 19. insinuata, si ve in ventriculo sub digestionè, sive in intestinis sub hujus digestionis perfectione & fecum separationè obveniant. In specie cruditas nidorosa appellatur, dum flava copiosa ejiciuntur à tenellis, id quod neutiq; tam tali in casu bilis tingentis est opificium, unde enim tanta in foetu juniore bilis abundantia? nisi infantulos ferè omnes primo sui initio biliosiores Viris seipsis dicere velis: neq; amarescunt semper hæc ipsa, sed dulcescunt potius subinde, & avidè à canibus amari omnis odoribus comeduntur. Lac potius vitiatâ quacunq; ratione digestionè ventriculi spontè de facili citrinescere, sufficienter declarat *Helmont. tr. schol. pass. decept. c. 3* adeò ut hujusmodi digestionis primæ multiplicia errata, ex alimentis & hinc affectibus nutricis primariò oriunda, cum non corrigi possint in secundâ digestionè, neces-

37
necessariò sangvineam crasin, in tantum alterabunt, ut hujus p. n. effervescentiæ febriles variæ inevitabiliter superveniant; id quod pariter in quibuslibet infantum, etiam ab lactatorum febribus tam lentis quam acutis observandum venit, quæ omnes ferè pro causâ internâ errata digestionis primæ in Ventriculo, & intestinis propter ordinariam eorum adiphagiam agnoscunt. Et quidem eò citius ex enarratis occasiombus febres accenduntur, quo minus per cutis cribrum insensibiliter purificatur sanguis, id quod vel detectus calor ambientis, vel crebra linteaminum, non sufficienter calefactorum mutatio, vel denique balneorum neglectus usus inducit. Calidi sanè balnei lotio, ut sordes cutaneas infantis copiosas abstergit, & removet, ita & fibras retis Cutanei laxando, pororum apertioni, & copiosiori transpirationi amplam occasionem suggerit, cujus intermissio & poros constipat, & ex heterogeneorum coacervatorum impetu, hujus febrili fermentationi uberrimam occasionem suggerit.

§. 33. Facta superius mentio vermiculorum in purulentis Comedonũ Variolarum pustulis, atrophia quoque superius considerata, ducunt nos, ad considerationem Vermiculorum Capillarium infantum, quatenus hi ipsi atrophiam simul junctam semper habere solent. Proprio nomine *Comedones*, ab adjuncta infantis Tabe, quasi nutrimentum comedendo largius absument, it. *Crinones* à figura, quod Crinium s. Pilorum curtorum nigrorum formâ foras interdum prominere per poros Cutis soleant, appellantur: Germanis, die *Milch-Esser*/die *Zehrwürme*. Differunt à Sironibus, vermiculis minutis quasi pedicularibus in pustulis prurientibus sub cuticulâ manuum inprimis & pedum enatis: de quibus *vid. Semmertus l. 5. Prax. p. 1. c. 24. p. 18. Langius l. 2. Epis. 42. Gædartinus Metamorphos. p. 1. f. 126.* Sicuti & Sironum & Crinonum formæ per Microscopium consideratæ, differentes planè deprehenduntur. Sunt ergò dicti Crinones vermiculi, Capillorum spissorum seu setarum formâ curtarum, nudo oculo aspicienti se exhibentes, quando nempe mellis affrici dulcedine allecti in loco calido foras prorumpere non nihil, frigoris verò ipsis inimici sensu, denuò intrò repere observantur. Accuratè magis per microscopii adjumentum iidem observari possunt, sic enim Coloris cinerei, cornubus seu potius antennis binis longè prominentibus

38
instructi, oculis rotundis grandiusculis, caudâ oblongâ in fine
Villosa uno nomine aspectu horridi, observari solent: prout ab
amico curioso & artificioso, nempè Dno. Christiano Schæffero,
Sereniss. Dnc. Saxon. Mauritiæ Appelle Aulico dexterrimè, non secus
ac alia talia minutissima insectula, in specie Sirones, item Termites
seu potius lendes caseorum &c.) hacce sub formâ accuratè, per mi-
croscopium observati & delineati fuerunt: ubi: a. quantitatem
& figuram eorum exhibet, prout nudo oculo occurrere solent.,
b. ostendit Crinonem integrum per Microscopium accuratè ob-
servatum & ab ipso observatore dextre delineatum. c. est simi-
lis Crino sed cui sub separatione à Cuticulâ corporis, cauda trun-
cata fuit: d. itidem Crino est alius, sed majorem sub sui à cuti-
culâ separatione noxam passus &c. Occupare magis loca muscu-
losa, inprimis dorsi, hinc scapularum, humeri, it. surarum & cru-
rum sub cuticula assolent. Infantes inprimis teneriores, minus ro-
bustiores affligere solent. Origenem iis subministrat suppressa in-
sensibilis transpiratio, ut rectè id suspicatur *Horstius l. 4. obs. 53.*
p. 254. quæ temperata si fuerit, minusq; acris, dulcis & pingvis,
retenta diutius ad putredinem ruit, unde occultata antea, & op-
pressa penitus principia seminalia quæ & minimo seu ut vocant in
atomo sensibus imperceptibili latere possunt, sui juris facta, de-
stinationes naturales exequuntur, & in viva animalcula prouunt
V. Velschius Diss. de Vermic. Capill. Inf. p. 363. annexâ Tr. de Vena Me-
dicensi. it. Borellus 1. Obs. 80. & Sennertus. l. 2. Prax. p. 2. c. 24. p. 302.
Nempè in Lacte, ratione alimentorum ex quibus generatur.,
non secus ac in pulve, milleformia insectulorum & vermiculo-
rum latent semina, quæ in tenello infantis stomacho, non adeò
exactè alterata, facilè data occasione evigilare, & in actum secun-
dum erumpere valent: hinc & quidam Crinones hos, illis vermicu-
lis seu ascaridibus similes asserere volunt, qui in antiquis caseis in-
nasci observantur. Hi ipsi Crinones animati molestiam admodum
prurientem & continuò laceffentem, plus minus tamen, sub cuticu-
lâ admodum sensili excitant, indeq; inquietos, ejulantes, & vigi-
les reddunt infantes, quibus ut ut sæpius porrigant mammas nu-
trices, quas etiam exhauriunt, tamen inquietudine, vigiliis, plora-
tu confecti, minus dictum alimentum concoquere aut ritè assimi-
lare possunt, donec emacientur tandem, & ità successivè in Ta-
bem

bem prouant: ut ob id existimem, non tam ratione nutrimenti, à vermibus exhausti, quam ratione symptomatum ab istis inductorum, maciem & tabem consecutivè supervenire.

§. 34. Intertrigo deniq; acerbo dolore excruciat infantes, peccante in specie Urinâ cujus continuâ humectatione, & hinc Salina acrimoniâ, tenerrima epidermis emolliri & relaxari, & pedentim penitus erosa separari solet, in locis præsertim inter femora & circa clunes sitis. Excoriationem istam, ulterius si processerit, læsarum partium gravis exulceratio, etiam ad mortificationem partis subinde tendens subsequitur, aliaq; pathemata pro partium diversitate, subinde variantia. Præter Urinam & insensibilis transpiratio, aut sensilis transudatio, in locis impeditis, nominatim in articulorum flexuris, & sub axillis modò dicti mali autor esse solet: in multis nempe sudor & Urina convenit, adeoq; affectuum identitatem comitem secum trahere solent.

Intertriginis
ortus.

C A P. III.

Præservationem & Curationem Morborum Infantilium docet.

§. 1. Cum tanta mala teneros circumdant infantes, per-versæ nutritionis causa, maturè is occurrendum, periculum namque est, ne tam malè stabilitis primis sanitatis fundamentis, in posterum omnis ærumnosè trahatur ætas. Quatuor Universalioribus ut occuramus causis pro meconii purgamento, nil æquè convenit, ac Colostrum infanti propinatum, ut supra §. 10. monitum. *Alimentum namq; est medicamentosissimum, quod Natura eum in finem generavit, ut modicè nutriendo, leviter pro infantis imbecillitate purget per aliquot dies, ut rectè asserit Spigelius tr. de format. foet. c. 3. p. 17.* Quod si fieri nequeat, studiosè in id incumbendum, ut pharmacis nihilominus evacuentur dictæ sordes. In hunc finem propinare solent recens natis Ol. amygdal. dulc. recens expressum c. Sacchar. albiss. quorum ope lubricatis & absterfis stomacho & intestinis, copiosæ impuriates, gestationis tempore collectæ, ejiciuntur, interdum & vomitu auspiciatò eliminantur, ut ut soli huic Oleo non fidendum sit, cum vel rancescendo facilimè, infanti propinatum, non leve incommodum in primis viis inferat, vel non rancidum licet, vix tamen omnia tam exactè eliminet, quin
subin-

Ut meconiū.
removendū.

40.
subinde aliquid sordium remaneat. Alii in usu positum habent, mell. rosat. solutiv. tantillum propinare, feliciori sanè cum successu. Mihi convenientissimum semper visum, & usu compertum, fuit, si pulpa passular. minor. c. ana Syrup. de cichor. c. rhabarb. mista, addito pauxillo pulv. corall. rubr. præp. & Ocul. $\mathfrak{S}$ præpar. ana, horum $\mathfrak{J}$ I. $\mathfrak{z}$ ad illorum $\mathfrak{z}$. addendo, cum parvo cochleari leniter infundatur. Optatò sic rejiciuntur omnia excrementa, tam per inferiora, quam & interdum per superiora, & vitiosa meconii aliarumque sordium acescentia, futuro lactis suctui perquam nociva optimè simul sic coercetur. Denique *Syrupus de spina cervina s. domesticus*, est convenientissimum abstergens omnium sordium, & laxans infantum, speciatim si loco sacchari cum melle per se depurato sub insolatione, confectus fuerit, vix unquam fallens & sine ullo incommodo evacuanus, in primis c. pulv. Ocul. $\mathfrak{S}$ si subtractus fuerit.

Insensibilis
transpiratio
ut promovenda.

§. 2. Ut verò insensibilis promoveatur transpiratio, ceu alter fons morborum infantium, auspiciato solent mulierculæ, recens natos infantulos immergere balneo aquæ dulcis tepido, s. subcalido, non, qui asperrimus & sanæ rationi pariter ac constitutioni sanæ reluctans erat Veterum Germanorum mos, *V. Sennertus l. de Morb. Infant. part. 1. c. 4.* ∇ frigida aut flumini, ut hujus medio abluantur sordes viscosæ, lanuginis instar investientes teneram epidermidem, & accedente blandâ frictione ita aperiantur & magis patuli reddantur, conniventes aliàs cutis Pori. Non ineptum est, quod in more positum, ut saponis adjumento, removeatur hæc sordium coacervatio, & hujus alcalinâ lixiviali acrimonia promptius detergantur ista caseosa quasi concrementa extracutanæ, sicuti si reiterantur crebrius hæc balnea, postmodum ipsi ∇ æ, quæ abluantur, modicum lixivii addere non inconsultum videtur, ut eò melius, tam resolvantur & detergantur dictæ sordes, quam hujus alcalini $\ominus$ is beneficio, præcaveantur mature cutanæ infantum efflorescentiæ, ceu quas jam enatas, optimè tollunt talia alcalia, ut infra monebitur. Reiteranda autem sapius est hæc balneatio, quoties sanitatis infantis, & in specie Virium permittit ratio, idque in primâ septimanâ quotidie, reliquis alternis aut tertiis diebus, donec exactè purificatus, glaber, mollis, rubicundus & ubique nitidus appareat foetus.

Non

7a

Non rarum est, flavedine quodammodo crocea, adeoque Icteri-
tia decoloratione tinctos in lucem prodire infantes, quæ extraor-
dinaria Tinctura vix melius dictis Balneis detergi penitus, & dele-
ri poterit, quibus ab aliis simul succurri solet, gr. i. croci optimè
triti in lacte nutricis vel alio conveniente liqore exhibiti, & ali-
quoties in die propinati, quo ipso dicta cutis defcedatio promptius
extingvi potest.

§ 3. Lactis denique & Lactationis perniosa errata, quomodò lac
ex iis, quæ supra §. 7. 8. 10. 11. 13. 14. 15. recensita fuerunt, facillimè
quovis corrigere valet. Ad hoc vero semper habeatur respectus, ut
omnis ejus vitiosa acescentia, hincque grumosa coagulatio, ceu familiarissima vitia, quantum possibile præcaveatur. Com-
mendatissimus ob id nutrici sit *anisi* & hinc *fœniculi* usus, sive
semina eorum post singulos pastus comedantur, sive postero-
ris saltem radix, herbaque, quacunque ratione usurpetur: præ-
ter lactis enim ubertatem, etiam saluberrimam vim ipsi simul
conciliant, aromaticâ volat. oleosâ naturâ, & acescentiam ejus
præmaturam & coagulationem optimè prohibent, quin & tor-
mina & flatus infantis feliciter tollunt. Caveat simul sedulo
nutrix, ne aquæ frigida diutius aut crebrius manus immergat,
& statim ab hoc lac infanti infundat, nec enim infans tan-
tum, sed & ipsa nutrix ventris torminibus ex tali occasione
sæpius observatur corripitur. Quod si inopinato terrore concus-
sa, vel irâ percita nutrix, lactis graviolem alterationem metuat,
postquam lac ex uberibus prius emulserit, assumpto spermatis
Ceti ʒʒ. ad ʒj. c. ʒ diaphor. gr. XV. ad ʒj. in haustu cerevisiæ
calidæ, ad blandum sudorem se componat, quo omnis lactis
corruptela sic emendetur: vel recipiat, in tumore, dolore & du-
ritie superveniente, & ita inflammationis metu, C. C. f. Δ. ʒj. ʒ.
diaphor. ʒʒ. ⊖ vol. viperar. aut C. C. gr. viij. M. aut C. C. f. Δ.
ʒʒ. ⊖ card. benedict. ʒʒ. ad gr. XV. capiat in ▽ flor. sambuc.
& pro sudorifero resolvente assumat: vel horum loco spiritum
⊖ *ci à ʒʒ. ad ʒj. in ▽ card. bened. hauriat, & sudorem plus
minus largum expectet: Imponendo simul mammæ, in leviori
quidem affectu, Emplastrum *de spermatis Ceti Myns.* in graviori
vero inducendo mammæ emplastrum *de galbano croatum Myn-*

ctis vitiosæ
alterationes
corrigendæ.

F

sicht

42.

sicht. cum ana gummi ammoniac in ☩ sol. invicem liquefactis & lin-
teo denso inductis confectum, quam calidè perferre potest: utro-
que in casu desuper sacculum interpassatum ex oryzâ confectum,
probè per calefactum imponat desuper, ut per sudorifera ista,
alcalina, dissolutum lac, horum adjumento promoveatur in mo-
tum, & stagnatio ejus ac grumescentia ita corrigantur mature.

Quomodo
puls emen-
danda.

§. 4. Pultis denique post Lactis curam, restat correctio,
quæ in hoc consistit, ut omisâ farinâ, loco ejus panis triticeus,
vel ut vocant similagineus nonnihil exiccatus vel induratus minu-
tim tritus, cum lacte vel cum ∇ in pultis coqvatus consistentiam
mollem, tantillo seminis anisi pulverisato addito. Experientia me
hactenus docuit optimè conducere tenellis tale pulmentum, uber-
timque eosdem nutrire. Fermentatus enim panis, adeoque fa-
cilè resolubilis, promptiusque in stomacho digestibilis, quidni cru-
dæ farinacæ pastæ præferendus erit? Pauciores flatus inde eleva-
buntur, & liquidior mucus post ejus usum restabit, faciliusque
longè qui abstergi queat, quam è communi pulte fieri solet. Qui-
bus hactenus dictis ritè observatis, nullum dubium, quin infantes
vitam sanam sint conservaturi diutius.

In Cura mor-
borum Inf.
Θia vol.
primatum
obtinent.

§. 5 Sed quam facilè hæc imperantur, quæ tantum non
impossibilia sunt, ut observentur, idque tam à matre, quam
à nutrice. Si recolentur superius, cap. 2. dicta, non poterit
tam rigorosum regimen institui, quin tandem succus acidus co-
piosior vel parcior, acidior vel temperatior, viscidior vel serosior
colligatur interdum, unde morbi infantiles plerique successive
propullulant. In genere E pro horum Curâ remedia talia
conveniunt, quæ acidum destruere, viscidum incidere, seu at-
tenuare, utrumque pro ratione occasionis evacuare valent. Ad-
eoque mox à nativitate propinanda sunt, & subinde repetenda re-
media temperata, his indicationibus satisfacienda. Quæ in-
ter facile patet nil æque præstare, quam Θia vol in specie
oleosa, quæ optimè acidum corrigunt, & cum eo Θsum ter-
tium blandum componunt, diureticum pariter & diaphoretic-
um, prætereaque penetrando potentissimè, attenuant, & re-
solvunt quascunque obvias visciditates. Unde spiritus Θ*ci,
in primis cum aromaticis destillatus, sicque factus oleosus, it. spi-
ri-

43.

ritus $\ominus$ * anif. aut caryophyllatus, & quem mille encomiis extollo pro curandis infantibus, liquor C. C. succinatus, à B. D. Michaelis primitus in usum vocatus, & hæcenus mille experimentis, multis in casibus aduitorum pariter ac juniorum utriusque sexus comprobatus, pro infantibus curandis sunt optimi. Paratur modo laudatus liquor, ex spiritu C. C. probè rectificato & ab oleo empyreumatico depurato, qui affunditur $\ominus$ i vol. C C & $\ominus$ vol. succini (ab omni oleositate empyreumaticâ crebrioribus c. ∇ & S. V. solutionibus & inde $\boxplus$ ationibus purificato) ana q. s. ut imbibat & solvat intimè dicta $\ominus$ ia, quæ mistura ut ut effervescat primitus, cum succini $\ominus$ vol. acidum suavissimum, admodumque delicatum conjunctum habeat, brevi tamen amice coeunt, & digestionem debitam ac cohobationem reiteratâ liquorem hunc commendatissimum constituunt. Nec est, quod generosa nimis, nimisque graduata putes $\ominus$ ia vol. pro infantibus, nam circumspèctus usus, in Lacte nutricis, vel in ∇ & syrupo menthæ fœnicul &c. & limitata ad guttulas saltim dosis, tenellis pariter ac paulo robustioribus infantibus eadem optimè accommodare novit. Miratus sum sæpius, à quibusdam vel præconceptis opinionibus excæcatis vel experienciâ debitam destitutis medicis, cum pavore quasi audiri $\ominus$ ium vol. mentionem, speciatim pro infantum cura, cum tamen sub legitimo & circumspècto usu, Deorum manus eadem vocandi existimem. Volatilibus hæc alcalibus, & fixa per spiritum Vini temperata in solutiones tinctas etiam subjungenda erunt, in primis Tinctura Fi , & Tinctura scoriarum Reguli ij .

§. 6. Præter salia hæc volatilia, acriora vel aromatica, Deinde aromatica vel etiam alia subjecta aromatica oleosa, suo $\ominus$ e vol non destituta in genere infantibus ægris fructuosa sunt: quæ inter *anisum* oleosa. & ejus semen mire convenit, quod ad ij . pulv. fecens quoque pro levi evacuante commendat *Heurnius method. ad Prax. l. 2. c. 26.* Juxta hæc *Castoreum* benedicta etiam est medicina, temperans mirè acidum austerum, & convulsivos spasmos quoscunque, torminosaque inde pathemata optimè sistens. Quibus merito annumeratur *myrrha*, omnem corruptivum acorem tollens, & bal-

99.

& balsamicâ vi, quâcunqve corruptionem putredinalem inhi-
 bens, indeqve ad Vitam Longam ab *Helmontio* commendata, *Tr.*
Arcan. Paracels. p. 626. *Paracelsus* ipse in *Consil. Sterzingensibus*
 commun. ceu optimum pestis præservans, myrrham junioribus
 & infantibus commendat. Tinct. E. salutis *B. D. Langii*, ex myr-
 rhâ c. Spiritu Vini φ isato extracta, loco cujus & Spiritus $\ominus$ *ci c.
 Spiritu Vini paratus pro menstruo capi potest, salutare erit pue-
 ris remedium, corrigens acidum, & resolvens viscidum. Facit
 huc etiam elixir proprietatis absqve acido paratum per alcalia,
 vel fixa, ut $\ominus$ φ i. vel volat. cum spiritu $\ominus$ *ci, hoc ipsum enim
 iis, qui adhuc lactis gaudent nutrimento mirificè conducit, sicut
 post ablactationem, ad quod cum acido consveto modo vulgò
 conficitur, tutò concedi potest. Hisce deniqve suo modo
 Theriacam & Mithridatium annumero, quorum non est, ut
 vel caliditatem vel narcosin opiaticam pertimescas, modò à gr.
 dimid. ad gr. j. l. ij. pro ratione ætatis propines, quæ & acida vi-
 tiosa temperent, & inde illatas noxas dolorosas blando sopore
 fallant.

Deniq; fixa
 & paulò ter-
 restriora.

§. 7. Hisce acida corrigentibus vol. partim $\ominus$ inis, par-
 tim oleosis, adjungenda simul erunt deniqve concreta quasi ter-
 rea, & fixiora paulò, acidum, quod talia rodit, in se absorben-
 tia, qualia sunt ocul. 69. & (his vix nobilioris usus) margaritæ
 præparatæ, Coralia, C. C. tam communi modo, quam Philoso-
 phicè ut vocant ustum, ut & *Ebur*, simili modo tractatum, *lap.*
bezoar animalis, in genere omnes animalium partes osseæ, in pri-
 mis marinorum seu aquatilium, & dentes, quo & *Unicornu* anima-
 le pertinet, it *dens Hippopotami* & similia, ex quibus etiam pulvis
 marchionis compositus esse solet ad Tormina & Epilepsiam infan-
 tum Mulierculis decantatissimus: loco cujus feliciter usurpari
 potest sequens: Recip. Ocul. 69. pp. 3ß. C. C. f. Δ . 3j Corall.
 rubr. præp. 3ß myrrhæ. el gr. vj. l. ix. theriac. gr. iv. olei d. anisi
 gutt. vj. M. fiat pulv. pro puerorum affectibus quamplurimis con-
 venientissimus, qui si acuatur aliquot granis $\ominus$ vol. C. C. vel
 cranij hum. vel viperar. erit usus ejus longè salubrior, magisque
 præsentaneus.

§. 8.

§. 8. Temperatus ita partim, partim resolutus succus acidus, necesse interdum est, ut eliminetur foras, idque per alvum imprimis obstetricante naturæ defectibus arte. Optatam opem hic ferunt Clysmata, cum ΘF , similivè lixiviali acuata, quæ mucum in crassioribus intestinis resolvunt, optimeque educunt, & stimulo reliquis intestinulis ita injecto, cætero mucosæ descendenti vias patentiores reddunt. Parentur saltem ex decocto fl. chamomill. $\mathfrak{z}$ j ad $\mathfrak{z}$ ij. ad $\mathfrak{z}$ ij. pro ratione ætatis, addendo mell. rutac. $\mathfrak{z}\mathfrak{ss}$. ΘF $\mathfrak{ss}$ ad $\mathfrak{ss}$. ol. d. anis. gutt. iij l. iv. quæ injecta feliciter operantur: vel loco talium Enematum ex lacte dulci c. therebintinâ in Vitell. ovi dissolut. mista clysmata sunt, admodum egregia, idque ubi dolorosa abdominis simul urgent symptomata: quin & fortius per clysmata ubi stimulanda alvus, & detergendus mucus, non rarò vitreus, etiam talibus ex simplici vegetabili decocto paratis, pro fortiori acumine addendus est syrupus emeticus à $\mathfrak{z}$ j ad $\mathfrak{z}$ ij pro ætatis ratione, aut etiam infusum quoddam $\mathfrak{z}$ iale, nomine ∇ æ benedictæ aliàs cognitum: qualia pertinacioribus in malis, epilepsiam etiam jam minitantibus, quæ ferè semper in infantibus fomitem obtinet in abdomine, convenientissima. Quod si necessitas incumbat, ex lacte farinaque congestum mucum ex superioribus locis potentius eliminare, præter ea, quæ supra §. 1 hujus cap. laudavimus, (quæ inter syrupus de spinâ Cervicâ vel solum, vel cum syrupo de fumar. mistus, & subinde exhibitus, omnibus palmam præripit) imprimis jalapæ pulvis, cum triplo C. C. usti l. f. Δ mistus & ad gr. 2. l. 3. & plura, ætatis habitâ ratione propinatus, elegans est laxans, ordinatum à Ludovico in accurat. Pharmac. diss. 1. p. 191. non minus quam dimidia l. unica pilula aloëtica ab eodem, c. l. præscripta. Habituoribus paulò eadem mutata saltem, dosi conveniunt, non minus, quam aliquot gran. $\mathfrak{z}$ dulcis, in specie ubi ablactati fuerint, qui & mucum resolvit, & prætereà quoque verminationi resistit. *Manna quoque Calabrina purior,* pulvi addita, & tenellis propinata quantitate plus minus, auctâ, $\mathfrak{z}$ ij ad $\mathfrak{z}$ ij, pro scopi vel ætatis ratione, suaviter & blandè eosdem laxare solet. Singulare aliàs pro referandâ alvo infantum quid obtinet Muscerda, non nisi superflue delicatis horrida,

Quomodo
 purgandi in-
 fantes. 95.

rida, cujus minutarum Pilular. no. j. l. ij. aut iij. pulv. & cum lacte vel pulte potius exhibitæ ad imitationem *Rulandi The- saur. l. 3. p. 220.* vel earum 8. aut x. in lacte macerata & per linteum leniter expressæ ac propinata, egregiè laxant infantes. Non me latet, esse qui scammonii usum reliquis præferunt, & ejus aliquot granula in emulsionis formam redacta, admodum commendari, vel si ejus gr. i. aut ij. syrupo de cichorio ad- dantur. Sed hæc vix, præterquam in ab lactatis & robustiori- bus locum habent: horreo esulinam vel tithymalinam scammo- nii virulentiam, adultis & robustis gravem, & subinde nocivam, tantò minus infantibus tolerabilem. Novi etiam per nutrices quosdam purgare velle infantes, quo pertinet aliquo modo, quando Papillis pulv. quidam laxativus inspergitur, de quo *Panarolus Pent. 5. obs. 10.* sed propter summam incertitudinem, doseos, quæ in tali casu ad foetum certò determinari nequit, adeoque ob metum, ne plus debito purgentur tenelli, minus tutum negotium existimo. *V. Bartholinus. 2. hist. anat 93.* Vomitus si in pusionibus interdum, in specie in asthmatis aut gra- vioris suffocationis metu provocandus sit, vel per radic. ireos florentinae, ad gr aliquot, vel parum *syrupi Antimonialis emetici,* inf. qv. ∇ menth aut fœnicul. dissoluti, etiam infantibus tu- tissimi, idque repetitis potius vicibus, idque tutius, quam se- mel pro nnâ dosi, idque periculosius propinati, sufficit, sva- dente hoc itidem experto *Ludovici c. l. p. 197.* Nam Fauci- um irritatio cum pennâ oleo intincta, molestior est, minus- que efficax Vomitorium.

Quomodo
infantes cu-
randi.

Terminæ.

§ 9. Hisce in genere ita prælibatis, facillimè patet, specialium morborum infantilium curatio: quam & ipsam, ne aliquid deesse videatur, levi calamo perstringam. Tor- mina E. quod attinet, cum flatibus, aut viridibus porra- ceisqve aliisve dejectionibus p. n. conjuncta, non crebrò nimis præbenda est mamma, interea verò cum lacte potius pulv. Corallor. & ocul. S . præp. additâ semper anaticâ portio- ne pulveris seminis anisi, aut loco talium pulv. marchionis, aut qui præsentanei magis est auxilii, supra §. 7 præscriptus pul- vis, infundendus; Vel istis acidum absorbentibus, casto- rei

97.

rei parum addendum, & quacunque ratione fieri potest, propinandum. Theriaca etiam vel mithridatii pisci vel minoris vel majoris quantitas, sub vesperam exhibita, blandam quietem, sopiendo tormina praestat. Sin pertinacius malum fuerit, nec talibus crebrius repetitis quiescat, ita ut jam vel Epilepsia metuenda, supra dicti § 5. Spiritus & liqvores $\ominus$ ini vol. sacra erunt anchora: vel fiat mistura, Recip. syrup. de spin. Cervin. $\mathfrak{z}\mathfrak{ss}$. Spiritus $\ominus$ * anis $\mathfrak{z}\mathfrak{ss}$. ocul. 69 præp. $\mathfrak{ss}$. ad $\mathfrak{z}\mathfrak{ss}$. M diluantur c. paucâ ∇ foeniculi, & ita cochleatim propinentur. $\odot$ fulminans magnæ hoc in casu observatur efficaciam, ut non immeritò à quibusdam insigniter extollatur, contra tormina Infantum, & pertinacem nimis alvi obstructionem, etiam imminentem exinde Epilepsiam: datur infanti aliquot dierum, aut etiam unius septimanæ, gr. j. cum gr. iij. $\odot$ depurati vel $\mathfrak{z}$ iati, datur etiam solum, absque addito, in iis, qui jam sunt aliquot septimanarum ad gr. ij. vel iij. propinatur in lacte, vel quod melius in vehiculo ∇ æ destillatæ idoneo, & præter alios affectus, quos aliquoties admiratus fui, tormina sistit, horridas dejectiones alvi promovendo, & insultus epilepticos sopit. Varietas observatur in ejus operatione, nunc citius, nunc tardius operatur, debilius itidem, aut vehementius, prout uti suspicor plus minus in Ventriculo infantis à grumo lactis, vel mucositate irretitur, & quasi inviscatur. Suppetias hisce simul ferant inunctiones externæ, ex oleis destillatis cumini, carvi, anisi, foeniculi, chamomill. cortic. aurant. &c. oleo chamomill per infus. ceu corpore, a. oleo nucist. express. aut ol. stomachal. Craton. exceptis, ne illorum destillatorum acrimonia dolorem ex excoriatione inferat, & circa umbilicum inunctis. Quod si tenacior mucus dictorum malorum fuerit autor, exterius specialius unguentum conducet, ex gumm ammoniac. m $\mathfrak{z}$ sol. $\mathfrak{z}\mathfrak{ij}$. therebinth. aloës a. $\mathfrak{z}\mathfrak{j}$. sevi Cervini & butyri non saliti q. s. pro consistentiâ debitâ, ulterius quoties illiniri debet oleo d. anis irrorandum, & ita dictis locis umbilicalibus applicandum, quoties opus fuerit, aequali portione fellis tauri acuendum. Cum vero pathemata

hæc

Hypochon-
dr. inflatio.

hæc insigniter exasperari soleant, alvus si clausa fuerit, ob id studiofissimè proficiuus clysmatum supra laudatorum usus observandus erit: attendendo sedulò, magisne acrimonia acida, an visciditas causæ peccantis urgeat, ut ita delectus aliquis instituat. Speciatim tenuia & liquida, laticis cujusdam instar plus minus flavedine tincta, ut ut acerrima, & præter gravia infantum tormina, etiam excoriationem podicis subinde inferentia observantur, excreta, in quo casu, Clysmate simplici ex Lacte bubulo cum pauco saccharo imprægnato, injecto, & dicta acrimonia temperari, & quæ imminet intestinorum crassorum gravis latio ac excoriatio tuto præcaveri potest. Recensita hæctenus & ipsa, non absque felici successu, in inflatione hypochondriorum, aut tympaniticâ quoque abdominis distensione in usum, revocari possunt, anisi præ reliquis proficiuus est usus, sive ejus pulvis cum dimidio Corall. præpar. crebrius infanti propinetur, sive eleosaccharum anisatum, aut spiritus Θ *ci anis. sedulo ingerantur, & extra quoque oleum destill. cumini, anisi, cum oleo chamomill. vulg. calide hypochondriis illinantur.

Vomitus.

§. 10. Quod si Vomitus turbet intantes, isque per essentiam ut vocant fuerit, sinendus est, donec vitiosus mucus, aut acris latex evacuatus fuerit, & cum moderato lactis usu interius pulv. ex nuce moschat. corall. & caryophyll. paucis propinandus, & subinde repetendus, vel temperatior cinamomi ∇ spirituosâ infundenda, Theriaces etiam externus pariter ac internus usus in minutâ dosi non negligendus, idque etiam si per consensum fuerit: quod si ab lactati fuerint infantes, non immeritò decoctum caryophyll. $\mathfrak{z}\beta$. & mastiches. $\mathfrak{z}\text{ij}$. in Vino commendat *Joel. Prax. l. 9. s. 4. membr. 3. p. 344.* Externe frustulum panis Vino malvatico ebrium stomacho imponendum: vel aliquot gutt. ol. destill. macis, ol. nucist. express. exceptis, stomachal. regio inungenda. Quod si variegata, multiformia, Vomitu rejiciantur recrementa, cum talia non absque perverso regurgitationis motu ex superioribus intestinis in Ventriculum, eveniant, clysmatum modò laudatus usus non negligendus, perversum intestinorum peristalticum motum irritando inferiora versus corrigens, & ita

& ita Vomitus Violentiam cohibens. Sed ut supra monui, non est citò
nimis cohibendus vomitus, in primis quando nausea urget, aut stertor
anhelando auditur, quin potius in tussi ex stomacho, præ cæteris tussis
speciebus furibunda, difficiliq; respiratione & asthmatico affectu, stu- Tussis &
Asthma.
diose, ni sponte superveniat Vomitus, provocandus erit, præsens nam-
que levamen affert. Pro reliquiis a. materiæ acidæ mucilaginosæ resol-
vendis, syrupus de nicotiana legitime paratus, ut & de Erysimò optime
cum ∇ hyssopi vel menthæ propinati conferunt, non minus, quam ra-
phani succus recens cum saccharo depurato temperatus, ingratus li-
cet, efficacissimus tamen est: in cuius locum, mitior quidem non minus
tamen potens, liquor sacchari ex raphano in taleolas inciso, saccharo-
que largiter insperso defluens, commodè substituitur. Quod si non ex Catarrhi,
stomacho, sed pectore a. larynge potius affecta & à lymphâ acriori, vel
aere inclementiore irritata, tussis contumax sicca, sæpiù nocturna oria-
tur, sperma ceti, quacunq; ratione commodissime in jusculeo vel cerevi-
siâ a. lacte probe calido propinandum erit, spiritus quoq; Θ *ci ani-
fatus, insigni hic merito extollendus encomio, etiam ubi dentitio dif-
ficilior talem tussim, quod interdum contingit excitaverit, quo in
casu vomitorium interdum præmittendum erit: sed præ cæte-
ris Liquor. C. C. succinatus, supra pluribus laudatus, in affectibus in-
fantum Catarrhalibus quibuscunq; primum meretur locum. Nec con-
temnendum hic est euporiston muliercularum, ex *Cratonis, trium Impe-*
ratorum Archiatri, experientia ipsis compertum, nempe jusculum de-
coctionis raporum c. saccharo sedulo infantibus porrectum. Adultiori-
bus paulò, decoctum rad. helenii c. uvis corinthiacis in Vino pauco
addito saccharo confert, non minus quam loch de passulis cum mucil-
lagine feminis lini a. cydoniorum permistum est blandum temperans.
Externè in tali tussi sicca inunctio plantarum pedis vespertina cum Singultus,
pingvedine lucii piscis est proficua. Quod si verò singultus ex quacun-
que causa adfuerit, isq; paulo pertinacior sit, vomitus in primis condu-
cit, evellendo acres acidas sordes, stomacho in specie sic dicto adhæ-
rentes, propinando postmodum pulv. Joelis in omni singultu ab eo-
dem æstimatum, ex C. C. usto & Corall. præp. an. mistis conflatum,
gutt. j. l. alteram Ol. d. cinamomi a. anisi addendo, nec omittendo pro-
ficuum Theriaces usu aut quod sæpius jam laudavimus, nostras aro-
ma, anisum nempe, singultui etiam adultorum appropriatum, externo
pariter ac interno usu, non minus, quam polychrestum Castoreum.

G

S. 113

Lumbrici.

50.

§. ii. Vermium otiosa proles, mille incommoda inferens, feliciter vix exturbabitur, quam Scialibus per os exhibitis, infusis tunc simul clysmatibus ex lactis vaccini vel muliebris ℥ij. ad ℥iij. additâ sacchari s. q. ut illorum hostili impetu, in fugam versi lumbrici, hujus dulcedine allecti, melius decipi queant. Usurpantur Scialia vel in formâ ∇æ ut vocant, Hermetica, s. quam Scius vivus in eadem bulliendo suo contagio infecerit, vel in formâ pulveris, si nempè Scvium cum certo quodam succo ut inquit *Schræderus Pharmac. l. 3. c. 15. p. 398.* id est, cum saccharo continuatâ tritura in pulverem redactum propinaveris in cochleari ligneo, loco cujus & in ablactatis Scius dulcis cum conservâ fl. persicorum, l. cum saccharo in rotulas redactus commodè usurpatur. Quod si quis horreat ad Scii nomen, is gentianæ pulverem cum C. C. s. ∆. & tantillæ myrrhæ, jurato lumbricorum hoste (vel quæ præsentaneam magis fert opem, Tinctura salutis) exhibere poterit; vel saltem spiritum & ⊖vol C. C. adeoq; & polychrestum liquorem C. C. succinatum. Applicare potest præterea unguentum ex aloe hepaticâ c. felle tauri subacta, & cum Ol. colocynthid. acuatur, egioni umbilicali, cum portione vesiculæ suillæ, sic namq; facile invisi hi hospites eliminabuntur.

Atrophia.

§. 12. Quod si denegatus alimenti transitus atrophiam inferat, laudata sæpius volatilia, & alimenti depravationem ejusq; visciditatem corrigent, & forti penetratione referabunt obstructos antea meatus, præmissis & interdum iterato subinde blando laxativo, quæ ob id lactationis tempore subinde iteranda erunt, sicut post ablactationem liquor ♀i à *Barbette in Prax. l. 3. c. 2. obs. 3.* commendatus erit proficuum, ut & ♀us ⊕ latus Tacheniano more paratus, ut & arcanum duplicatû *Mynsichti*, & Tinctura ⊕ li ♂ ♀ifata, erunt utilissima. Externè ad resolvendam spissiore mucus mucilaginem, linimenta ex gumm. ammon. supra §. 9. laudata, it. quæ fiunt ex Ungv. Martiato, altheæ composito, Ol. Philof. felle tauri &c. erunt proficua, quorum formulæ, vid. in *Sylvii Prax. l. 1. c. 14. p. 167* & *Barbette c. l. it. anat. Prax. l. 1. c. 14.* Ceu præsentissimum, sæpeq; probatum remedium ab *Hæfero Herc. Med. p. 349.* commendatur Pulmentum illud, quod Vertex ferreus rotæ molaris, inter movendum colligit, extra illitum: cum hisce conferantur *Miscell. Acad. Nat. Cur. anno 2. obs. 152.* & speciatim anno. 3. obs. 250.

Tinea & Achores,

§. 12. Quod si Cutanea ex vitiata nutritione subinde etiam neglectâ balneatione efflorescant Vitia, in achores, Tineam & crustam La-
tea-

50.
Steam &c. internè alcalinis Volatilibus sæpè laudatis, in specie viperi-
nis insistendum, tantillum Liqvoris C. C. succin. aut $\ominus$ vol. viper. Pul-
verisve cujusdam Viperini propinando, vel Tincturam $\ddagger$ supra lauda-
tam crebrius guttatim exhibendo, vel C. C. f. Δ . aut $\ddagger$ diaph. aut Ocul.
 S . c paucâ myrrhâ iteratis vicibus usurpando. Externè S ialia, quibus
hoc in passu subindè abutuntur, vitentur, cum Epileptica in tenellis ad-
eò subjectis inducant symptomata, *Timeo teste Respons. 43. p. 106.* nec lo-
tiones pro curandâ tineâ ex Nicotianâ instituendæ, pulverisvè ejus in-
spersiones, ebrietatem enim turbulentam, anxietates præcordiorum c.
lipothymiis Vomitus, & copiosos secessus supervenisse talib9 observa-
tum est, à *Celeb. Boyle Usefulness. of, Experim. Philos. p. 211.* & à *Fehriq tr. d' ab-*
sinth. p. 90. Potius Pustulæ linimentis saturninis a. A eis acidû absorbent-
tib. a. temperantib. blandè inungantur, quib. si add. $\ominus$ F i modicum,
exoptatus habebitur successus v.g. pulv. fl. A excipiatur ungv. de ce-
russ. camphor. vel diapomph. c. f. q. Ol. nicotian. vulgar. addendo $\ominus$ F i
plus minus, prout acrius vel mitius postulamus linimentum, quo ipso
illitæ pustulæ optimè exarescent & curabuntur, facit huc etiâ ungv. de
expertum *Panaroll, Pent. 5. obs. 31.* ex Sulph. axungia (porcinâ) & succo li-
monum, quo illitus locus tineâ defœdatus aliquoties, & postmodum
decocto malvarum ablutus, optimè restituitur. Vulgaria fugimus me-
ritò Unguenta, & Linimenta, ubi simplicia cerâ, Oleis, therebinth. pin-
gvedinib9, resinis similibusvè permixta, & partim saturata, partim ob-
ruta & subacta, nullam operandi vim exserere valent, nisi quod poros
cutis dense incrustando malum longè deterius reddant. Meritò a. du-
plex harum in Cute efflorescentiarum status, duplicem medendi ratio-
nem Medico insinuat. Interdum enim pustulæ hæ, ex acriori acido in-
manantia jam degeneraverint ulcuscula, acrem plus minus, tenuemq;
faniem jugiter plorantia, quibus leviter linteo, vel spongiolâ, ∇ sper-
matis ranarû turgidâ absterfis, inspergantur pulveres acida absorben-
tes, viscida modice resolventes, & ità ut vocant exsiccantes, & detergē-
tes, qvalia componuntur ex Creta, Lacte Lunæ, Succino C. C. usto ce-
russa. tutia, myrrha, fl. Sulph. & similibus, præ cæteris crocus M . ex ejus
 O lo per lixivium $\ominus$ F i præcipitatus & probè edulcoratus, ex nodulo
leniter inspersus, mirabilis existit, cui tantillum $\ominus$ F . cosmetici summi,
quantum mempè sine doloris sensu perferri potest, inprimis si contu-
maciones fuerint, a. subinde repullularint defœdationes dictæ, consul-
to permiscetur. His namq; absorpto acido, & deterfo viscido, sponte

52
ſucceſſivè coibunt ulcuſcula, idq; citra ullum recidivæ metum. Sic enim
v.g. Lactumina, Der Anſprung / faciei ſi offuſcant nitorem, puſtulis in
ſpecie manantibus inſpergendum eſt: ℞. pulv. Lap. calam. ʒʒ. Sulph.
ʒij. ceruſſæ. ʒi. ☉ ꝑi gr xij l. xv M. f. pulv. ſubtiliſſ. inſpergendus.
Quod ſi v. mitius in dictis ulcuſculis peccaverit acidum, idq; jam ſub
ſua ☉ ſedine temperata cum purulentiâ viſcidâ coiverit, in tenaces &
ſubindè ſpiſſas cruſtas, ſufficiant ſimpliciter alcalia fixa cruſtas emolli-
entia, & acidum vitioſum in radice penitus deſtruentia quæ in finem
vel lixivio vulgari blandè humedantur, ſubindè dictæ puſtulæ, vel oleo
ꝑi per deliquium eadem blandè quaſi illinantur, vel ex dicto oleo per
deliquium cum oleo expreſſo amygdal. dulc. fiat ſubtilis litus, dicto
modo applicandus; Quod ſi grandiores tumores glandularû circa ca-
pitis protuberent confinia, applicandû eſt pro eorum diſſolutione Em-
pl. de melilot malax. c. ol. Philoſoph. vel fiat compoſit. ex eodem cû Em-
plaſtr. de galbano Crocato, *Mynſ.* & ita imponantur, aliquandiu relin-
quendo. Quæcunq; autem modo recensita externa, non niſi præmiſſis
internis, & fomitem morboſum tam in primis viis, ſpecialim in ſtoma-
cho, quam in latice lymphæ corrigentib9 & delentib9 in uſum vocanda
ſunt, ne pallietur morbo9 externus, & gravior intern9 induca: ur affect9.

Variolæ

§. 13. Variolæ vel morbilli ſi affligant infantes, expulſionem
earum, ſeu acidi viſcidi peccantis ex lymphâ & ſanguine ſeparatio-
nem, indeqve natæ febriliſ efferveſcentia mitigationem promonent
optimè ſemina iſta expulſiva dicta, napi videlic. card. bened. aqvileg.
naſturt. &c. cum additâ myrrhâ paucâ, c. ▽. ſambuc. & ſcabioſ in
emulſionis formam, ad imitationem *Zwelferi Phar. reg. p. 209.* reda-
cta, quæ infantibus perquam ſalutariter porrigitur. De cætero & ꝑ
diaphor. tam vulgare, quam quod magis appropriatum hic creditur,
ex ꝑio Vitæ paratum, additis granis aliquot myrrhæ item caſtorei con-
ſulto in ▽. vel vehiculo appropriato iuſdem, reiteratis vicibus exhibe-
tur, non ſecus ac C C. f. Δ. ſimili modo ſalubriter convenit. Myrrhæ
nunquam in Variolis aut morbillis negligendus uſus, tot experimentis
jam confirmatus, unde & eſſentia myrrhæ ſeu ſalutis ſupra laudata,
comprobata hic eſt efficaciam, uti & eſſentia caſtorei, tam ſimplex, quam
quæ magis eſt compoſita ex caſtoreo & aſa foetida, cum ſpiritu vini ꝑi-
ſato parata, ceu præſervativa pariter ac curativa ſuo modo Variola-
rum ab aliis eſt commendatiſſima. Dictis uſibus (niſi ſuperflue delicati
in remediis ſelectu eſſe velimus) ſimiliter infuſio ſtercoris eqvini
in

53.
in potu ordinario mirè conducit, stercoreis tamen ovilli usus, huic ad-
huc præferendus est in Variolis. sicut in Morbillis Caprillum eminet,
Promotâ sic pustularum eruptione & corporis fervore tepescente, id
quod deest ad maturationem earundem, pulv. ocul. ʒ. c. myrrhâ cre-
brius reiteratus absolvit. Quod si gravior acrimonia, sub eruptione
horum exanthematum, Epileptica intulerit symptomata, in teneriori-
bus spiritus C. C. Succin. aut $\ominus$ vol. Cran. hum. par sibi vix inveniet
remedium, sicut robustioribus paulo Cinnab. ʒ. & super eius basin
constructum specificum Cephalicum, optimè confert, imprimis c. di-
ctis Volat. sociatum. Nutrix interea in potu quotidiano diligenter
gelatinam C. C. dissolvat & hauriat.

§. 14. Aphtharum molestia, quæ ut plurimum lactationem in-
fantum impediunt, ut removeantur, egregiè confert raparum in ∇
coctarum, succus expressus, cui tantillum sacchari vel mellis additum
fuerit, quo eluatur & abstergatur frequentius os eorum: vel quod ali-
is per placet, raparum supra Δ e, rectò vase, sine ∇ assatarum succus
expressus, etiam sine saccharo optimus, dicto modo illitus. Aut ho-
rum loco ∇ extinctionis chalybis, in quo salvia & parum mellis bul-
lierint modicè commodè pro eluendo ore administratur. Decoctum
quoque veronicæ cum melle in ∇ simplici factum, pro ore eluendo, est
usu frequenti comperitissimum. Quod si maligniora, aut etiam ser-
pentia oris fuerint ulcera, idque in ablactandis imprimis, nam lacten-
tium nutrimentum lacteum pro medicina ex parte inservire potest in-
star omnium sit linimentum ex melle c. tantillo spiritus B li, vel
quod magis placet, c. spiritu $\ominus$ is impragnato subinde ori illitum.

§. 15. Epilepticos tandem insultus, eorumque prodromos so-
mnum turbantes pavores, ut curemus, obile est remedium A ʒii, ex
hujus scoriis ultimâ vice certo modo præcipitatum, gr. j & in robu-
stioribus paulo gr. jʒ. dos. Epilepticos insultus tam imminentes quam
præsentes sistens, simulque mineram morbi, si quæ reperitur in primis
viis, auspiciatò vomitu exturbans, quibus locis repurgatis, etiam re-
petitis, vicibus sine tali effectu tuto propinari potest, blandâ quiete &
diaphoresi, novercam hanc potius quam matrem puerorum sopiens.
Interim non rejiciendum puto, communia euporista, qualia sunt pul-
vis marchionis, rasur. cran. human. Unicornu marin & hippopo-
tam vel Unicornu fossile, bezoar lap. &c. omnia enim hæc acidum
nervos infestans absorbent, & ita malum, non mediocriter levant, in-
terdum

G 3

terdum

Aphthæ

54.
terdum planè tollunt. Quibusdam præterea ceu inter secretiora ad Epilepsiam Infantum remedia asservatur pulvis iste citrinus, seu farina musco terrestri clavato, h. e. lycopodio insidens. Quæ profapiæ, adeoq; facile flammam concipiens, & instar pyrii pulveris crepitum edens, qvi ad $\mathfrak{H}$. ceu summum Epilepticum puerile commendatur: cui tamen adhuc præferendam existimo similem Quædam farinam in julis Coryli pro vere reperibilem: cum Coryli lignum mirabile istud heraclinum oleum, singulare antiepilepticum Rulandi fundat, ritè destillatum, sicut & viscus Corylinus, nobile euporiston ad Epilepsias esse solet. Sed ubi talia non suffecerint, omnibus præferendus est, liquor C. C. succinatus crebriori experientiâ ad pueriles affectus epilepticos comprobatus, ex quacunq; causâ originem traxerint, etiamsi dentitionis difficultas easdem excitaverit, suo tamen optimè officio satisfacit. Externè abdomini cordisq; , ut vocant, scrobiculo inungendum est balsamum succini, ceu optimum euporiston.

§. 16. Dentitionis laboriosum, & tenellis ob symptomatum gravissimorum syndromen subinde mortiferum negotium, ut promoveatur, & doloribus leniendis & symptomatis supervenientibus mitigandis, omnis opera impendenda erit. Dolor ergo ut leniatur, & gingivæ minus sensiles, simulq; molliores reddantur, eadem crebrius succo Cancr. fluviatilium contus. c. ∇ fl. cyani extracto illinendæ, aut balsamo puerorum dentientium à J. D. Horstio in dispens. p. 567. descripto, eadem inungendæ: rad. althææ frustulum recens, vel aridum in ∇ malvæ maceratum, sæpius masticandum infanti præbeatur, ut hujus mucilagine à salivâ sub masticatione extractâ, emolliantur gingivæ melius: cujus loco non ineptè alii frustulum corii lardi recentis, substituunt. Sanguis ex crista galli parum incisa recens collectus, & gingivis illitus, ad dentium eruptionem promovendam impensè quibusdam laudatur. Non secus ac leporinum cerebrum coctum, & melle permistum, ceu unum ex potentissimis remediis, simili modo applicatum. Aliis irritis, si protuberantia gingivarum, & superior ejus candidior reddita ora, dentis jam proximè absconditi signum exhibeant, scalpello eas incidit *Paræus* l. 23. c. 67. quod ceu tutum sibiq; compertum & summè proficuum commendat *Borellus* 1. obs. 97. Extra maxillæ & regioni temporum loci dolentis pro spasmo doloroso dictorum locorum leniendo illinatur medulla crurum Vituli, oleum amygdal dulc. chamomill. ungv. d' althææ; mucilag. rad. althææ, aut psyllii.
Theria-

55.

Theriaca &c. Ut verò reliqua interea mitigentur supervenientia symptomata, qualia primario sunt febris & convulsiones, optimum fuerit, si alvus quantum possibile servetur probe fluida, nam quibus, cum dentes erumpunt, alvus crebro demittit, minus convulsione tentantur, inquit Hippocr. de dentit. Lib. hinc vel sponte alvus fluidior servetur talis, vel eadem clysmatis, s. milibusq; remediis laxior reddatur, conf. Hæfer. Herc. med. p. 355. Indq; speciatim in iis, qui ex nutricis cacochymia minus laudabilem sanguinis, reliquorumq; contentorum crasin obtinent: nam & tales ordinario gravius sub dentitione laborare assolent. Internè Gelatina C. C. recens, crebrius quocunq; vehiculo propinata, & hinc Liq. C. C. succinatus, ob convulsionum inprimis metum, medicamenta sunt tutissima & utilissima.

§ 17. Ad febres nunc devolvimur, quarum varietas, variam etiam medendi methodum exigit. Intermittentes, ut ut rariores, quocunq; ætatis tempore affligant pueros, curat præmissis in specie Vomitoriis spiritus Θ *ci, aut loco hujus Θ absinth. fixum, vel deniq; Θ holsaticum dictum aliàs arcanum duplicatum Mynsichti. Continuas verò lentas, ex acido viscido, hisq; cognatas catharrales, ex lymphâ nimis acidâ, post laxativa & clysmata, vix aliud remedii genus melius, quam spiritus Θ *ci, simplex aut anisatus aut Liq. C. C. succinatus curabit, in specie posteriores, ad quas etiam Tinctura myrrhæ salutaris existit. Quod si verò ab lactati sint, optimè liq. Ψ i, supra laudatus, it. Θ * cum c. dimidio Ocul. Ψ . sæpius reiteratum, eas profligabit. Continuæ ardentes, hisq; similes, ut ut raræ affligant tenellos, eos tamen Vomitu, inprimis præmissis, aut aliis evacuativis, profligant Φ diaph. ut & C. C. Γ . & cum eodem compositus pulvis febrilis Ludovici in pharmacia. p. 280 & 282 quin & in potum ordinarium, quem præter lac avidè subinde appetunt, in nodulo infusum stercus equinum, vile quidem, sed non nisi delicatis superstiosè contemnendum est euporiston, loco cuius tamen & Gelat. C. C. tam infanti, quam in specie etiam Nutrici in potu ordinario frequenter propinetur, insignis his in affectibus usus. Aliàs si robustiores paulò extiterint Θ giatum, uti & arcanum dupl. Myns. modò laudatum, cum modo dictis exhibitâ, sunt egregiè proficua: quin & nil impedit, quò minus etiam misturæ blandè acidulæ, pro compescendo æstu sitiq; molesta propinentur, sicut & seri lactis cum succo Citri acidulari potus est non ingratus. Quod si malignitas conjuncta fuerit, præter modò enarrata etiam e-

mul-

56
mulso supra de Variolis laudata, c. C C f. ▽, ♀ diaphor. Terra sigill.
& similibus in specie convenit. Misturæ quoq; cum diafcoradio Fraca-
storii, aut moderatâ Theriacæ dosi imprægnatæ in paulo robustiori-
bus tuto in usum revocari possunt.

§. 18. Crinones, v. Vermes si affligant pueros, post Tincturam
♀ii Balnei repetitus usus, præservative pariter & curativè eosdem re-
movet. Pro maturandâ tamen genitorum remotione, consultum est,
ut Balneo ▽ æ dulcis, mellis modicum addatur, quo sub lotionè hujus
dulcedine allecti vermiculi per poros capitibus suis prominentes com-
modè, vel unguibus acutioribus, vel vossellâ exiguâ subtiliter extrahi
quæant, id quod aliquoties reiterandû erit. Aliis in more positum est,
ut ablutos in Balneo infantes, manu melli intinctâ blandè perfricent,
& hinc prolectos Vermiculos vel crustâ panis duriore in formam aciei
cultri rescissa, idq; tutius, vel scalpello, idq; minus securè abradant &
removeant. *Petrus à Castro, Tr. de Colostro, mulierum Lusitanarum experi-*
mento fuliginem Caminariâ cum melle & lacte mixtam, dorso illitam
laudat. Præ cæteris, modò dictorum, uno alterovè præmissis convenit
▽ aloëtica Timæi, quotidiè aliquandiu inuncta: de cujus usu: vid. l. 5.
cas. 23 descript c. l. cap 4. quoniam putarim, ▽ hermeticam s. decocti-
onis ♀ii vivi, uti Lumbricis & scabiei optimè conferre solet, etiam ean-
dem in Balneo cutim abluendo usurpatû, citra ullum periculum dictos
Crinones necare & tollere posse. Plura de his vid. in Velsch. supr. cit. Locis.

§. 19. Intertrigo, si tenellam Cutim cuticulæ tegmine spoliaverit, vix citius
aut jucundius removetur. quam croco ♂ ex ♂lo præcipitato supra laudato, sine
ullo vel minimo sensu excoriata loca restituens: cujus defectu & Terra ♂li dul-
cis consulto substitui potest: Vel si macularum in linteis exinde nata flavedo sit ob-
staculo, usurpetur pulvis ex C. C. usto, creta, & pauca cerussa, quæ ipsa nodulo te-
nui inclusa suspensa manu blandè inspersâ, super imposito linteolo quicquid fuerit
mali, sistunt.

§. 20. Hæc ipsa, quæ hætenus tractata fuerunt, uti primariò, de teneriori-
bus, & quæ nutricis adhuc sustentantur Lacte intelligenda veniunt, infantibus, ita
eadem mutatis mutandis de facili quoq; ab lactatis & vegetiore robore jam jam ado-
lescentibus applicari possunt. Modò consideremus, quoscunq; infantes, & speciatim
qui lautiori gaudent dietâ, & à teneris unguiculis luxuriosè magis, quam salubriter
educari solent, ob comunem iis addiphagiam & quasi voracitatè obnoxios esse cru-
ditati acidæ ex quâ ceu uberrimâ scaturigine, similia iis, quibus sub lactatione, ex la-
ctis p. n. acescentia & corruptione &c. &c. conflictari solent, mala in eosdè largiter re-
dundare solent, quæ ipsa etiam, aut iisdem ferè aut similib9 medicamentorum gene-
ribus profliganda erunt, quo tenera hæc proles, in Divini sui Creatoris Gloriam, &
Proximi Salutem benè educari ac institui iussit. Ipsi Conditori Cœli & Terræ, sit

SOLI GLORIA.

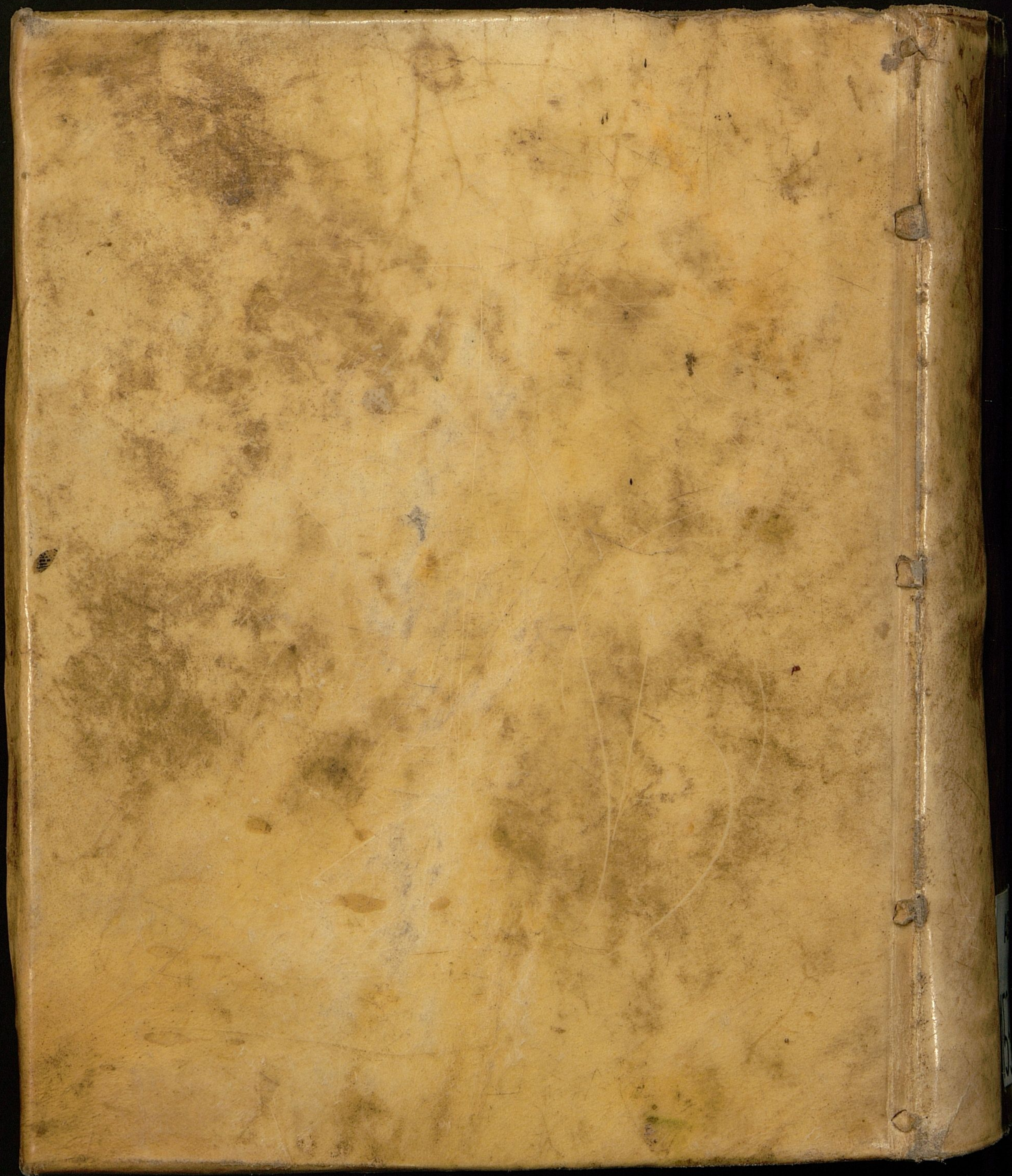
153154

X2615746

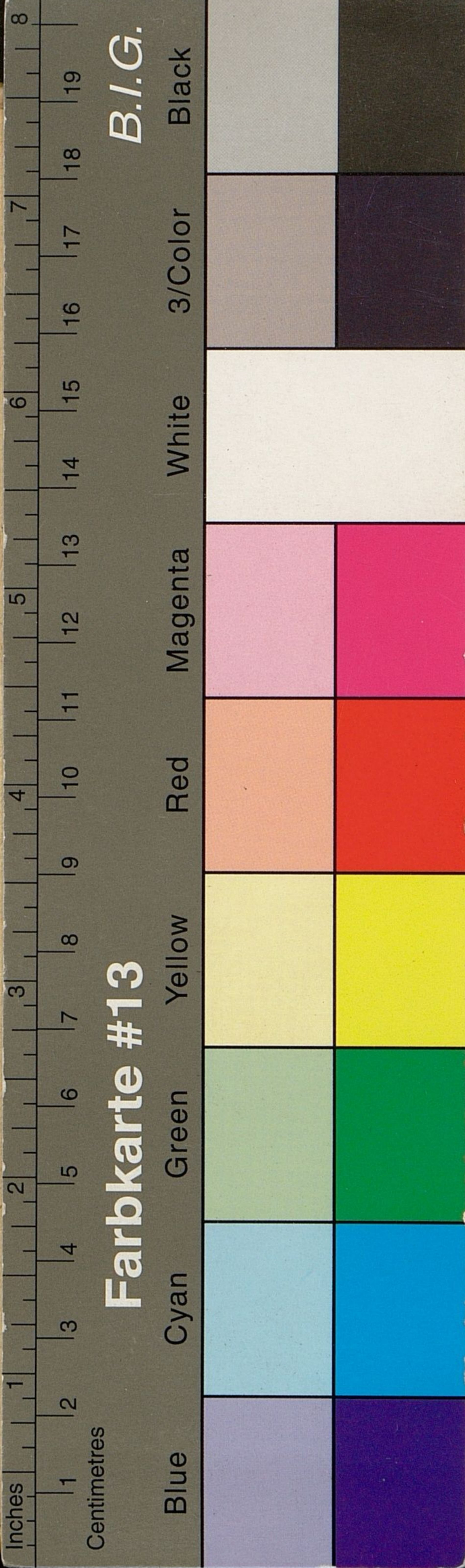
R

1017

B.I.G.

Farbkarte #13

I. N. J.
**VALETUDINARIUM
INFANTILE,**

Pro Publicâ Perlustratione
Consensu Gratiôsæ Facultatis Medicæ
apertum

PRÆSIDE
MICHAELE ETTMULLERO,
Phil. & Med. D.

Respondente
GEORGIO HEINTKE, Olsnâ-Siles.

Ad diem Maji. Anni M DC LXXV.
H. L. Q. S.

LIPSIÆ
Literis JOHANNIS GEORGI.

